

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2021. gada 17. – 23. novembris

Nr. 44 (1702)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

Latvijas Republikas

103. dzimšanas diena

Latvijas spēks ir mūsu varenajos ozolos, dzidrajās
upēs un skanīgajās dziesmās, bet par visu vairāk – cilvēkos.

Paldies ikvienam, kas ir veidojuši un veido
Latviju ar savām domām, darbiem un ticību tai!

Lai skaisti mūsu Latvijas svētki!

Latvijas Republikas Ministru prezidents
2021. gada 18. novembrī

Amerikas latviešu apvienības vārdā apsveicu jūs Latvijas valsts svētkos!

Pirms 103 gadiem mūsu senči
izcīnīja Latvijas neatkarību. Šo-
brīd visa pasaule, arī Latvija cīnās
ar vīrusu, bet, es ticu, ka šī cīņa
tiks uzvarēta. Daudzviet pasaulē,
arī Latvijā un ASV tomēr ir sajūta,
kā teiktu mans priekšgājējs ALAs
priekšsēža amatā Pēteris Blum-
bergs, "redzama gaismu tunēļa galā".
Arī mūsu apvienības 70. – jubilejas
kongress šogad tika rīkots klā-
tienē, jo mēs nolēmām spert dro-
smīgu soli un parādīt piemēru – ir
laiks atkal tikties! Bija jauki Či-
kāgā redzēt tik daudz delegātu un
vienu, kopā strādāt un priecāties.

Viens no Amerikas latviešu
apvienības galvenajiem uzdevu-
miem ir "uzturēt un vienot lat-
viešu sabiedrību ASV". Esmu
pārliecināts, ka tas ir mūsu visu
kopīgais uzdevums, kas vislabāk
tiek īstenots, kad esam kopā, kad
dziedam kopā, kad mācāmies
kopā, kad kopā baudām kultūru.

Turpināsim cienīt cits citu, res-
pektēsim pandēmijas izraisītos
ierobežojumus, bet nezaudēsim
prieku, plānojot mūsu pasāku-
mus klātienē! ALA ar prieku ir
gatava jums palīdzēt un atbalstīt.

MĀRTIŅŠ ANDERSONS,
ALA priekšsēdis

LATVIJAS REPUBLIKAS 103. DZIMŠANAS DIENA

Arī viens ir darītājs.
Bet vienotas domas un darbības
sasniegumi vislielākie mērķi.

Pirms 103 gadiem sapni par Latviju
piepildīja 39 Tautas padomes locekļi.

Šodien mēs visi kopā veidojam modernu,
demokrātisku, nacionālu valsti.

Egils Levits
Valsts prezidents
2021. gada 18. novembrī

Turpināsim darboties un bū-
sim lepmi par ikvienu mūsu labo
darbu, ko veicam Latvijas, latvis-

**No sirds sveicam
Kristīni Saulīti,
Latvijas valsts augstāko
apbalvojumu –
Triju zvaigžņu
ordeni saņēmot!**

kuma un mūsu sabiedrības labā!
Sirdis, domās un darbības vien-
mēr esam un būsime latvieši –
neatņema daļa no mūsu mīlās
Latvijas!

Patiesā cieņā,
KRISTĪNE SAULĪTE,
PBLA priekšsēde

Mīļie tautieši!
Novembris ir Latvijas dzim-
šanas, latviskuma un patriotis-
ma mēnesis.

Tieši mūsu sanākšana kopā
Latvijas dzimšanas dienā, kaut
arī virtuālā vidē, ir tas brīdis, kad
visšķaidrāk apzināties sevi un
savu identitāti, savu piederību.
Liekas, ka tanī dienā mūs visus
vieno, lai arī neredzama, bet
tomēr spēcīga un nesaraujama
saite ar Latviju. Būt latvietim ir
gan neizsakāms gods, gan lep-
numš, gan atbildība pašiem pret
sevi un visu mūsu tautu.

Pandēmijas ierobežojumus pa-
vadīti gandrīz divi gadi gadi.
Sarežģīts un smags laika posms,
kad iespēja tikties vienam ar
otru ik brīdī pēkšņi un strauji
tika liegta, rūpīgi plānoti sarī-
kojumi atcelti un kopīgi svētki
nesvinēti. Grūtības un izaicinā-
jumi nāk un tomēr arī aiziet, bet
mūsu tradīcijas, piederības iz-
jūta, pienākuma izjūta, mūsu
domas un latviskās vērtības sa-
glabās mūs stiprus un vienotus.

Rita Gāle

Mīlā māte Latvija!

Lai Tavas acis

Redz tālāk par visu,

Lai Tava gudrība

Sargā mūs visus

Lai Tava mīlestība

Satur mūs kopā!

9 770934 67501 8 44

PBLA ar ikgadējo balvu godina bijušo trimdas aktīvistu un Latvijas diplomātu

Pasaules Brīvo latviešu apvienības (PBLA) balva 2021. gadā pēc nāves piešķirta bijušajam ASV latviešu sabiedriskajam darbiniekam un Latvijas Republikas diplomātam Pēterim Kārlim Elfertam

PASAULES
BRĪVO
LATVIEŠU
APVIENĪBA

Pēteris Elferts piedzima un uzauga Sietlā, ASV, Vašingtonas pavalstī, trimdas latviešu ģimenē. Latvisko izglītību viņš mērķtiecīgi turpināja Rietumkrasta vasaras vidusskolā "Kursa". Latvijas Trešās atmodas priekšvakarā, no 1986. līdz 1989. gadam, Elferts strādāja par audzinātāju Minsteres latviešu ģimnazijā Vācijā, kur iemantoja populāritāti un cieņu gan audzēkņu, gan darbinieku vidū. Kopš jaunības Pēteris bija sociāli aktīvs gan savā mītnes zemē ASV, gan ārpus tās. Viņš organizēja un arī pats piedalījās demonstrācijās pret Padomju savienības okupācijas režīmu Latvijā, kā arī motivēja tajās iesaistītos citus, īpaši jaunāko paaudzi. Mūzeja un pētniecības centra "Latvieši pasaulē" (LaPa) izdotajā grāmatā "Nyet, Nyet Soviet" dokumentē

tēta šī cīņā. 1987. gadā Berlīnē Pēteris iesaistīja savus Minsteres audzēkņus simboliskā akcijā pie Berlīnes mūra, uzzīmējot uz tā pretpadomju saukļus un attēlus, kurus prasīta brīvība Baltijas valstīm.

1989. gadā, kad Latvijā sākās

Trešā atmoda un cīņa par Latvijas neatkarības atjaunošanu, Pēteris Elferts ieradās Rīgā, iesaistījās protesta akcijās pret PSRS okupācijas kaŗaspēka klātbūtni Latvijā un tika izraidīts no Padomju savienības. 1991. gadā Pēteris atgriezās Latvijā un kļu-

va par pirmo PBLA informācijas biroja vadītāju Rīgā.

Pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas Elferts 1993. gadā tika ievēlēts Latvijas Republikas 5. Saime. Vēlāk viņš ieņēma vairākus svarīgus amatus Latvijas valsts institūcijās, strādājot par Ministru prezidenta padomnieku, Ārlietu ministrijas parlamentāro sekretāru. Veiksmīga un auglīga bija viņa karjera Latvijas diplomātikā dienestā. Viņš pildīja Latvijas vēstnieka pienākumus Īrijā, Turcijā un bija speciālo uzdevumu vēstnieks diasporas jautājumos. Šis amats Pēterim ļāva darboties kopā ar latviešu diasporas pārstāvjiem ārpus Latvijas, tādējādi vēlēiz apliecinot, ka viņš ir Pasaules Latvietis. "Pēc Otrā pasaules kaŗa, pasaulē izklīduši, nekad nezaudējam ticību Latvijas brīvībai un mērķtiecīgi strādājām, lai šī ticība kļūtu par īstenību," Elferts uzsvēra savā uzrunā 2015. gadā Valsts svētku sarīkojumā Austrālijā.

Daudz labu vārdu par Pēteru Kārļa Elferta devumu latviešu sabiedrībai palika nepateikti vi-

ņam pašam, jo viņa mūžs aprāvās pēkšņi, 2021. gada 28. maijā, pildot Latvijas vēstnieka pienākumus Grieķijā. Neviens balva nevar atsvērt dārga cilvēka zaudējumu, bet ceram, ka tā ir iespēja pateikt paldies Pēterim ģimenei un vēlēiz atgādināt latviešiem visā pasaulē par šī lieliskā cilvēka ieguldījumu mūsu brīvības atgūšanā!

PBLA 2021. balva Pēterim Elfertam *post mortem* šogad 18. novembrī tiks pasniegta viņa dzīvesbiedrei Antai Spundeļ Elfertei.

Ierosinājumus par PBLA balvas kandidātiem sniedz PBLA sastāvā esošo organizāciju valdes un to piešķir pēc PBLA valdes balsojuma. PBLA balvas laureātu izsludina un reizē ar diplomu šo balvu pasniedz Latvijas neatkarības pasludināšanas aktā 18. novembrī ik gadu kopš 1963. gada. To saņēmuši vairāki desmiti prominentu trimdas latviešu sabiedrisko darbinieku. Saņēmeņu saraksts ir atrodams PBLA internetā vietnē www.pbla.lv/par-pbla.

PBLA Kultūras Fonda un Padomes apbalvojumi 2021. gadā

Goda diploms

Arturam Jansonam (Kanada) par ilggadēju un izcilu darbu kā rīkotājam, izpildītājam un producentam, ceļot Latvijas vārdu mūzikā Kanadas klausītājiem.

Arturs Jansons

Krišjāna Barona prēmija

Lolītai Gulbei (Kanada) par mūža devumu latviešu literatūras laukā Kanadā un dzejas grāmatu "Pēdējā rudens lapa".

Atzinības raksti

Andrai Baltmanei (Belģija) par radošo ideju #iesūpojam pa-

vasari un līdz ar to ļoti daudz Eiropas māksliniecišķo kopu iesaistīšanu virtuālos sarīkojumos ar video, dziesmām un dejām.

Evai Brennerei (Austrālija) par ilggadēju un izcilu darbu Austrālijas latviešu kopienā, jo īpaši Melburnas latviešu sabiedrībā.

Lilitai Daenkei (Austrālija) par ilggadēju un izcilu darbu Austrālijas latviešu paaudžu saišu stiprināšanā, jo īpaši – aktīvi piedaloties Adelaides latviešu sabiedrības mūzikālajā dzīvē un jauniešu izglītībā.

Guntai Dreifeldei, Egilam Fogelim un Auseklim Zaķim (Kanada) par izcilu darbību, rīkojot saistošus un vērtīgus virtuālus sarīkojumus Toronto Latviešu pensionāru apvienībai pandēmijas apstākļos.

Ivetai Gravai (Latvija/ASV) par lielisko darbu – visu Dziesmu svētku tradīcijas kopšanā un uzturēšanā, ārpus Latvijas iesaistīto un atbildīgo personu kopā savešanu, par radošu pieeju un neatlaidību pandēmijas gada īpašajos apstākļos.

Jurim Jakovicam (Austrālija) par ilggadēju un izcilu kalpošanu latviešu sabiedrībai un latviešu skolai Kanberā.

Ievai Kainai (Austrālija) par ilggadēju un izcilu darbu Austrālijas latviešu jaunatnes audzināšanā.

Renātei Krūmalai Kenney (ASV) par veikumu ASV latviešu sabiedriskās dzīves un kultūras uzturēšanā.

Jānim Kārķiņam (Austrālija) par ilggadēju un izcilu darbu Austrālijas latviešu kopienā, jo īpaši Melburnas latviešu sabiedrībā.

Laurai Ritenbergai-Kinder (Vācija), **Vācijas latviešu amatiereteātrim "Ezīši", Minsteres Latviešu centram un Latviešu Kopībai Vācijā** par izcilo organizāciju, oriģinālām idejām un radošo pieeju jau septītajam diasporas amatiereteātru festivālam "Laipa 2021".

Gitai Robaldei (Lielbritānija) – Bradfordas amatiereteātra "Saulespuķes" režisorei – par lielisko ideju rīkot diasporas amatiereteātru festivālu "Laipa", kā arī par viņas atbalstu šim izaicinājumam, kas jau kļuvis par tradīciju.

Ivetai Ronei (Austrālija) par ilggadīgu darbu, vadot Sidnejas latviešu tautas deju kopu "Jautrais pāris", kā arī vadot tautas deju uzvedumus vairākās Austrālijas

latviešu Kultūras dienās un Jaunatnes dienās.

Enai Rudovici (Kanada) par ilggadēju, nesavtīgu un izcilu darbu, vadot latviešu sabiedrību Edmontonā.

Mārītei Rumpēi (Austrālija) par nozīmīgu ieguldījumu Austrālijas latviešu jaunatnes audzi-

nāšanā un izcilu darbu Adelaides latviešu sabiedrībā.

Uģim Sprūdžam (ASV) par izcilu literārās grupas vadīšanu Čikāgā, pandēmijas laikā to pārveidojot par iknedēļas Zoom tikšanās ar dalībniekiem no vairākām ASV pavalstīm un latviešu diasporas mītnes zemēm pasaulē, pieaicinot arī autorus un dažādus ekspertus.

Sveicam biedrības "Eiropas kustība Latvijā" prezidentu **Andri Gobiņu**, Latvijas Valsts augstāko apbalvojumu – Triju zvaigžņu ordeni saņēmot.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Baltijas valstu prezidenti Viļņā

Latvijas un Igaunijas prezidenti Egils Levits un Alars Kariss Viļņā tikās ar Lietuvas prezidentu Gitanu Nausēdu (*attēlā*), lai apspriestu migrantu krīzi pie Eiropas Savienības (ES) robežas ar Baltkrieviju, un šis jautājums tika pārrunāts arī ar Polijas prezidentu Andžeju Dudu

“Lietuvas, Latvijas un Igaunijas prezidenti rīko trīspusēju tikšanos un pārrunā reģionālo drošību un aizsardzību, nelegālo migrāciju uz ES un Baltkrievijas robežas, transatlantisko sadarbību un cīņu pret klimata pārmaiņām,” norādījis Lietuvas prezidenta birojs.

“Esam soļā attālumā no NATO līguma 4. panta iedarbināšanas”

Artis Pabriks

Pašlaik esam viena soļa attālumā no NATO līguma 4. panta iedarbināšanas, komentējot Baltkrievijas radīto migrantu krīzi uz Polijas, Lietuvas un Latvijas robežām, intervijā Latvijas Radio sacīja Latvijas aizsardzības ministrs Artis Pabriks (AP). Saskaņā ar Vašingtonas līguma 4. pantu ikviens NATO dalībvalsts var pieprasīt konsultācijas ar pārējām dalībvalstīm, ja tā uzskata, ka apdraudēta tās teritoriālā nedalāmība, politiskā neatkarība vai drošība. Pēc Pabrika vārdiem, visas trīs valstis saprot šī panta nopietnību, attiecīgi vēl nogaida, jo uzskata, ka ar situāciju vēl tiek galā, bet stāvoklis var strauji mainīties un šī panta iedarbināšanu izslēgt nevar.

Lāčplēšu dienā pieminam brīvības cīnītājus

11. novembrī Latvijā atzīmē Lāčplēšu dienu – dienu, kad neatkarīgās un jaunās Latvijas armijas karavīri 1919. gadā padzina no Pārdaugavas Bermonta-Avalova karaspēku. Ik gadu, pieminot šo zīmīgo Latvijas vēstures notikumu, tieši 11. novembrī, Lāčplēšu dienā, tiek godināti Latvijas brīvības cīnītāji.

Vēstures liecības vēsta, ka 1919. gada 11. novembrī par godu Latvijas armijai, kas atbrīvoja galvaspilsētu no sīksta un apbruņotāka pretinieka, skanēja visi Rīgas baznīcu zvani. Un arī tagad, godinot Latvijas atbrīvotājus atkal skanēja dievnamu zvani. Vēlāk pēc dievkalpojuma Doma baznīcā, Brāļu kapos pie mātes Latvijas tēla valsts augstākās amatpersonas nolika ziedus.

Ar 1919. gada 11. novembri simboliski tiek datēta arī Latvijas valsts apbalvojuma – Lāčplēša Kara ordeņa – izveide. Lāčplēša Kara ordeņa, kuŗa devīze ir “Par Latviju”, piešķir Latvijas armijas karavīriem, bijušo latviešu strēlnieku pulku karavīriem, kā arī ārzemniekiem, kuŗi piedalījās Latvijas Brīvības cīņās vai sniedza ieguldījumu un sekmēja Latvijas valsts nodibināšanu. Kopumā tika pasniegti 2146 Lāčplēša Kara ordeņi.

Lāčplēšu dienā, 11. novembrī, Valsts prezidents Egils Levits Rīgas Brāļu kapos.

Latvijas Valsts prezidents Egils Levits, noliekot ziedus Rīgas Brāļu kapos, atzīmēja, ka 11. novembrī īpaši atceramies tos Latvijas karavīrus, kuŗi ir atdevuši savas dzīvības par dzimteni, it sevišķi Neatkarības karā, bet arī mūsdienās pēc neatkarības atjaunošanas, piedaloties starptautiskajās misijās. “Mēs, Latvijas tauta, paļaujamies uz mūsu bruņotajiem spēkiem.

Robežsardze kopā ar bruņotajiem spēkiem šodien iztur lielu spiedienu uz Latvijas robežām, un mēs varam paļauties uz mūsu karavīriem. Vēlu visiem pieminēt mūsu karavīrus, jo bez viņiem mums nebūtu Latvijas valsts.”

Ziedus Rīgas Brāļu kapos nolika arī Saeimas priekšsēde Ināra Mūrniece (Nacionālā apvienība), Ministru prezidents Krišjānis Kariņš (*Jaunā Vienotība*), Rīgas mērs Mārtiņš Staķis (*Par! Progresīvie*), iekšlietu ministre Marija Golubeva (*Attīstībai/Par!*), ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs (*Jaunā Vienotība*), ekonomikas ministrs Jānis Vitenbergs (Nacionālā apvienība) un citas amatpersonas.

Aizsardzības ministrs Artis Pabriks (*Attīstībai/Par!*) kritiķu karavīru piemiņas pasākumā Brāļu kapos atzīmēja, ka šodien nav sēru, bet gan Latvijas uzvaras diena. “Šodien mēs svinam Lāčplēšu dienu,” teica ministrs, aicinot kritiķu karavīru piemiņai aizdegt svečīti vai lāpu. “Mēs atceramies viņus un viņu dvēseles gaismu, ko viņi nesa mums un kas mums ir jānes tālāk,” teica aizsardzības ministrs.

Atsaucoties uz *Covid-19* pandēmijas apstākļiem, kuŗiem vairāki karavīri šajā Lāčplēša dienā pielāgojušies arī profesionālajā darbībā, Nacionālo bruņoto spēku (NBS) komandieris Leonīds Kalniņš sacīja, ka viņu nepārsteidza NBS karavīru spēja veikli pielāgoties jebkuŗiem apstākļiem. “Redziet, man nebija nekādu pārsteigumu, jo man ir absolūti nesalauzama pārliecība par savu karavīru spēku. (...) Man vēl lielāks gandarījums ir par to, ka man nevajadzēja izdot nekādu pavēli. Visi pieteicās brīvprātīgi, lai palīdzētu uzvarēt *Covid-19* pandēmiju.”

Lāčplēšu dienā VAS “Valsts nekustamie īpašumi” (VNI) bija no-

drošinājusi iespēju iedzīvotājiem 11. novembra krastmalā, pie Rīgas pils mūriem iedegt svečītes. Tas šogad notika, neskatoties uz joprojām sarežģīto epidemioloģisko situāciju.

Jau septīto gadu pie Rīgas pils vēsturiskā apkārtmūra uzstādīts pēc architekta Pēterā Blūma idejas veidotais tērauda aizsargsiets. Tas paredzēts, lai pasargātu Rīgas pils vēsturiskā apkārtmūra kļieģelus no neatgriezeniskas termiskas bojāšanas, ko rada sveču svecīšu novietošanai paredzētais aizsargsiets veidots no 175 posmiem. Uz viena aizsargsieta posma iespējams izvietot 60 svečītes, kopumā visā sieta garumā iespējams novietot 10 500 svečīšu.

Jelgavā orientēšanās spēlē var izzināt Brīvības cīņu notikumus

Patriotu mēnesī Jelgavas Reģionālais tūrisma centrs izveidojis izzinošu orientēšanās spēli “Brīvību meklējot”. Spēle neierastākā veidā iepazīstina ar Brīvības cīņu lappusēm Jelgavas apkaimē un atgādina par svarīgiem notikumiem mūsu valsts izveidē. Laiks no 1918. gada 18. novembra, kad proklamēta Latvijas Republika, līdz 1919. gada 11. novembrim, kad Rīga tika atbrīvota no bermontiešiem, uzskatāms par sarežģītāko Latvijas vēsturē. Starp galvenajām bermontiādes cīņu vietām ir arī Jelgava un tās apkaimē, kur mūsdienās izveidotas četrpadsmit piemiņas vietas kritušajiem. Deviņas no tām iekļautas izzinošajā orientēšanās spēlē “Brīvību meklējot”.

Radīta galda spēle par Latvijas neatkarību

“Izdevās savienot savu sapni ar darbu,” priedējās Jānis Grunte, kuŗš radījis spēli “Latvijas Neatkarības karš”. // Foto: Rojs Maizītis

Tagadējai paaudzei nav jāmirkst ierakumos, jālej asinis un jāziedo dzīvība karā. Ja ir vēlme sajūst vēstures elpu, var piedalīties kauju rekonstrukcijā vai – pat neizejot no mājām – izcinīt Latvijas neatkarību uz spēles galda. Ar tādu domu tapusi spēle “Latvijas Neatkarības karš 1918. – 1920”. Aizsardzības ministrijas rīkotajā konkursā par spēles radīšanu uzvarēja SIA *Brain Games Publishing*, kas tālākajā gaitā sadarbojās ar Kara muzeja un Aizsardzības ministrijas pārstāvjiem. Autors ir rīdzinieks Jānis Grunte (36), pieredzējis galda spēļu radītājs.

“Man spēļu radīšana ir liels azarts un, protams, arī interesants, saistošs un izzinošs darbs. Tas viss sākās 2014. gadā, līdz ar *Brain Games Publishing* dibināšanu. No manis iepriekš radītajām spēlēm visinteresantākā un vislielākos panākumus guvusi ir *ICECOOL*, kas domāta ģimenēm. Tā Vācijā ieguva spēļu pasaules ievērojamāko

SPILGTS CITĀTS

“Es esmu latvietis”

Atmodas laika simbols Dainis Īvāns nedēļrakstā IR š. g. novembrī stāsta par ideāliem un vilšanos un par to, kādiem vārdiem tagad uzrunātu tautu.

Redakcija Dainim Īvānam jautāja: Kas tu esi – sabiedriska darbinieks, publicists, bitenieks?

Tad man jāatbild kā Valdim Zatleram, ka esmu latvietis. Vēsturei cauri ejot, latvietis ir spēlētājs uz ļoti daudziem instrumentiem, jo aktīviem cilvēkiem bijis pienākums darīt visdažādākos darbus. Es katrā vietā jutos labi – gan pie savām bitēm, gan algotajā darbā Latvijas Nacionālā vēstures muzeja Tautas frontes nodaļā. Ir daudz radošo

darbu kā brīvmāksliniekam, tie ir filmu scēnāriji.

Šobrīd ir divi scēnāriji, pie kuŗiem strādāju. Pamatā visiem maniem darbiem tema ir viena un tā pati – Atmoda. Spēlfilmā, pie kuŗas darbs jāpabeidz 2023. gadā, ir par pirmajiem latviešu dziedāšanas svētkiem. Otrā filma ir par Neatkarības karu.

Esmu apjēdzis, ka Latvijas nāciju, mūsu valsti ir veidojuši trīs pavērsiena punkti. Pirmie dziesmusvētki ir latviešu tautas dzimšanas diena – ar tiem veidojam sevi par dziedātāju un cīnītāju tautu. Jo latviešu jau tajā laikā nav – ir tikai nevācieši un zemnieku tauta. Būtībā ar dziesmusvētkiem viņi rada latviešu tautu.

Tad ir Neatkarības karš, kas arī ne kinematogrāfā, ne literatūrā daudz nav parādījies, izņemot Dvēseļu puteņa ekranizāciju. Tas bija fenomenāli, kā latviešu tauta, sākumā apbruņota ar strēlnieku spēti, izrauj savu valsti no divām milzīgām imperijām, kā pārliecina Rietumus un pēc Trešās Atmodas mūs neatgriezeniski nostiprina kā Rietumu civilizācijas sastāvdaļu.

Un tad nāk Trešā Atmoda. Tie man liekas fenomenālākie mirkļi Latvijas vēsturē – pirmoreiz mēs radām tautu, otro reizi šī tauta ar milzīgu spēku, apņemšanos un asinīm izcina brīvību, un trešo reizi, arī pilnīgi neticamā kārtā, mēs atgūstam neatkarību.

Šis bijis grūts posms kā jebkuŗai nācijai – tik ilgstoši, 30 gadus dzīvot absolūtas labklājības apstākļos. Lai neraud par nabadzību un tautas izmiršanu, kā teikusi Lidija Doroņina-Lasmane: latvieši nekad nav tik labi dzīvojuši. Cilvēks izvirst – viņam vajag vairāk un vairāk. Tikai šie vēstures punkti var visu laiku atgādināt, kas esam un kas ir dzīvošanas jēga. Tur darām pārāk maz. Neprotam rakstīt un izteikt domas, bet protam baktīties un meklēt kaut ko tīmekli.

Neko daudz nezīnām par divām pirmajām virsotnēm, un arī par trešo virsotni, kas bija tik nesen – par Latvijas Atmodu pirms 30 gadiem! Toreiz nebija nekāda laimes zeme, neviens nevarēja iepīkstēt, brīvāk runāt varējām tikai virtuvē, un arī latviešu valoda faktiski jau bija pie robežas, kad drīz vairs nebūtu.

Bet laikam jau visām sabiedrībām atmiņa ir diezgan īsa, ja nav garīgās elites, kas urda un atgādina.

Ar kādiem vārdiem tagad uzrunātu cilvēkus, lai viņi vakcinētos, lai nebūtu sašķeltības?

Atceros epizodi 1988. gadā Mežaparka manifestācijā, kad runāju lūgšanu mātei Latvijai. Vienubrīd pacēlu acis uz augšu un apstulbu – cilvēki piecēlušies kājās un klusē, manifestācijā bija kādi 100 vai 200 tūkstoši. Tagad ir sarežģītāk, bet es droši vien mēģinātu cilvēkus uzrunāt tādā pašā veidā. Mēģinātu izmantot to pašu pieeju, ko Atmodas laika mācītājs Juris Rubenis izmantoja LTF 2. kongresā, kad viņa runa novērsa organizācijas sašķelšanos. Viņš prata vienkāršos vārdos pateikt, ka mums šajā brīdī ir drusku jāapstājas, jāaiztur elpa un jāpadomā, kas dzīvē ir svarīgākais – vai mums Latvija ir svarīga, vai visa sabiedrība ir svarīga? Un jāpadomā, vai esam brīvās Latvijas cieniņi. (...)

Jo ir daudz cilvēku, varas un sistēmas, kuŗas grib mums iestāstīt, ka neesam savas valsts cieniņi un tā mums nepienākas.

//Foto: Reinis Hofmanis

balvu *Kinderspiel des Jahres*, apbalvojums ir līdzīgs kino pasaules *Oskaram*,” lepojas Jānis. Ir divi spēles radīšanas veidi. Pirmais – kā izstrādes vadītājs, bet ne autors. “Piedalos procesā, lai to noslīpētu, līdzīgi kā redaktors grāmatām. Otrais – esmu autors, kuŗš gan rada spēli, gan domā par visu pārējo tās izveidē. Kā izstrādes vadītājs esmu piedalījies vismaz 20 spēļu tapšanā, trīs spēlēm esmu bijis līdzautors,” atklāj Jānis.

Interesanti, ka neviens nespē pretinieka pusē – to paveic pati spēle, arī reaģējot un pildot darbības spēlētāja vietā. Spēlētāji visi kopā uzvar vai zaudē, kontrolējot gan Latvijas, gan tās sabiedroto

spēkus. Līdz ar to spēles gaitā ir daudz dažādu sīku noteikumu, kuŗi ikvienam spēlētājam jāatceras.

Uz laiku no Lāčplēšu dienas līdz valsts svētkiem Kuldīgā

Liepājas un Kalpaka ielas stūrī, skvērā blakus topošajai Kuldīgas mākslas un radošā klastera ēkai, apskatei būs pieejama pēc arhitektes Zaigas Gailis biroja projekta veidotā piemiņas plāksne par Latvijas brīvību kritušajiem karavīriem, aģentūru LETA informēja pašvaldības Marketinga un sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja Kristīne Duļbinska.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Piemīņas plāksne veidota kā bronzas vairogs. Skvērā piemīņas plāksni ieskauj astoņas ābelītes, kas pavasarī ziedēs baltiem ziediem, kas simbolizē latviešu strēlnieku sapni par brīvu Latviju, bet rudenī to sarkanie āboli simbolizēs augļus, ko latviešu strēlnieku pašizliedzīgā varonība valstij devusi. Vēl tur uzplauks baltu ziedu plāva, kas simbolizēs sniega klāto Ložmetējkalna apkārtni, kur krita latviešu strēlnieki.

Ārzemēs dzīvojošie latvieši Lāčplēšu dienā

• Lāčplēšu dienas atceres pasākumā Daugavas Vanagu **Londonas** nama zālē notika piemīņas sveču iedegšana, referāta "Lāčplēša ordeņa stāsti un patriotisms" lasījums, kā arī filmas "Nameja Gredzens" seanss.

• **Mayo** Latviešu atbalsta grupas skoliņa "Graudiņš" **Īrijā** organizēja Lāčplēša dienas un Latvijas simtgades svinības Klērmorisas pilsētas zālē. Svinību koncertā piedalījās viesi no Galvejas un Longfordas. Pasākumā varēja apskatīt dažādus rokdarbus izstādē "Vēribs". Pēc koncerta bija plānota saviesīgā daļa ar izdziedāšanos un izdancošanos.

• 11. novembrī **Sandjego-Rīgas Sadraudzības Asociācija** aicināja uz ērģeļu koncertu Sandjego Balboa Parka **Spreckels** ērģeļu Paviljonā ASV, atzīmējot Latvijas Valsts 103 gadu jubileju.

Latvijas pārstāvis ievēlēts ANO Starptautiskajā tiesību komisijā

Latvijas pārstāvis Mārtiņš Pāparinskis tika ievēlēts Starptautisko tiesību komisijā uz dalības laiku no 2023. līdz 2027. gadam, informēja Ārlietu ministrija.

Mārtiņš Pāparinskis

Ministrija norādīja, ka šī ir pirmā reize, kad Baltijas valstis nominē kandidātu ievēlēšanai Starptautiskajā tiesību komisijā. Aktīvas kampaņas rezultātā Pāparinskim izdevās panākt plašu starptautisku atpazīstamību un starpreģionālu atbalstu vēlēšanās, kur uz trīs vakantajām vietām Austrumeiropas valstu grupā bija pieteikti septiņi kandidāti.

ĀM arī uzsvēra, ka Baltijas valstu pārstāvis piedalīsies un dos pieņemumu starptautisko tiesību attīstības procesos laikā, kad tiek meklētas atbildes uz jaunajiem globālajiem izaicinājumiem. Latvijas pārstāvja uzvarai Starptautisko tie-

sību komisijas vēlēšanās esot liela nozīme, arī gatavojoties Latvijas startam ANO Drošības padomes vēlēšanās 2025. gadā.

Mārtiņš Pāparinskis ir asociētais profesors starptautiskajās publiskajās tiesībās Londonas Universitātes kolledžā. Pašlaik viņš ir Latvijas pārstāvis Pastāvīgajā arbitražas tiesā un EDSO Samierināšanas un arbitražas tiesā. Pāparinskis ir arī Ieguldījumu strīdu izšķiršanas starptautiskā centra Padomnieku ekspertu grupas pārstāvis, ES Pamatiesību aģentūras valdes loceklis, kā arī ANO Konvencijas par robežšķērsojošo ūdensteču un starptautisko ezeru aizsardzību un izmantošanu īstenošanas ekspertu komitejas pārstāvis.

Starptautisko tiesību komisijas galvenais uzdevums ir starptautisko tiesību progresīva attīstība un kodifikācija. Komisija tika izveidota 1947. gadā, un tā apvieno 34 neatkarīgus ekspertus, kurus ievēl ANO Ģenerālā asambleja. Komisija ir izstrādājusi daudzus nozīmīgus starptautisko tiesību instrumentus.

Uzdots bruņotajiem spēkiem sākt mācības netālu no Baltkrievijas robežas

Pieaugot iespējām, ka jaunas migrantu grupas varētu tikt virzītas arī Latvijas robežas virzienā, tādēļ aizsardzības ministrs Artis Pabriks (*Attīstībai/Par!*) uzdeva bruņotajiem spēkiem sākt militārās mācības Latgalē, ministrs telefonsarunā pavēstīja Latvijas Televīzijai. Kā informēja Nacionālie bruņotie spēki, mācības noritēs no 13. novembra līdz 12. decembrim.

Eiropas parlaments atceļ deputāta imunitāti Nilam Ušakovam

Eiropas Parlaments (EP) 11. novembra plenārsēdē atceļ deputāta imunitāti eiroparlamentārietim, bijušajam Rīgas mēram Nilam Ušakovam (*Saskaņa*). Komentējot EP lēmumu, politiķis aģentūrai LETA uzsvēra, ka viņam nav no kā baidīties. Ušakovs norādīja, ka viņš aicināja EP deputātus balsot par imunitātes atcelšanu un arī pats nobalsoja par.

"Izmeklēšana ilgst kopš 2019. gada jūnija, imunitātes noņemšana palīdzēs šo procesu pabeigt un es varēšu pierādīt, ka šī komisija rakstura apsūdzības neatbilst nekādam patiesībai," uzsvēra eiroparlamentārietis. Pēc imunitātes atcelšanas Ušakovs saglabās EP deputāta pilnvaras, jo tās ir Latvijas valsts piešķirtas viņam kā eiroparlamentārietim, un neviena cita iestāde tās nevar atņemt.

Aizliedz Georga lenšu izmantošanu publiskos pasākumos

Saeima 11. novembrī, trešajā lasījumā atbalstīja grozījumu likumā "Par sapulcēm, gājieniem un piketiēm" un grozījumu Publisku izklaides un svētku pasākumu drošības likumā, kas aizliedz publiskos izklaides un svētku pasākumos, kā arī sapulcēs, gājienos un piketos izmantot Georga lentas.

"Ņemot vērā Krievijas ekspansiju Ukrainā un tās īstenoto totalitāro ideoloģiju attiecībā uz bijušajām PSRS republikām, Latvijai ir pamats saskatīt pietiekamu apdraudējumu tās demokrātiskajai iekārta un drošībai. Georga lenšu kā simbola nozīme laika gaitā ir mainījusies, un, pašlaik tās aizliedzot, tīktu ierobežotas iepriekš minētās ideoloģijas izpausmes. Mums ir skaidri jāpauž savas vērtības un jāparāda nostāja pret šo lenšu lietošanu publiskos pasākumos," iepriekš uzsvēris par likumprojektu virzību Saeimā atbildīgās Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdis Artuss Kaimiņš.

Atbalsta likumprojektu par Pēterbaznīcas nodošanu LELB un Vācu draudzes nodibinājumam

Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisija 9. novembrī, izskatīšanai otrajā lasījumā atbalstīja likumprojektu, kas paredz Rīgas Svētā Pēterā baznīcu bez atlīdzības nodot Latvijas evaņģēliski luteriskās baznīcas (LELB) un LELB Vācu Svētā Pēterā draudzes izveidotajam Rīgas Svētā Pēterā baznīcas nodibinājumam. Kā informēja Saeimas Preses dienests, nodibinājumam tiks nodotas Rīgas Svētā Pēterā baznīcas īpašuma tiesības. Komisijas priekšsēdis Arvils Ašradens (JV) skaidro, ka deputātiem nācās pieņemt "izvērtu un atbildīgu lēmumu", izdarot izvēli starp diviem nozīmīgiem baznīcas iespējamajiem juridiskajiem īpašniekiem – Rīgas valstspilsētas pašvaldību un nodibinājumu, ko izveidojusi LELB un LELB Vācu draudze.

Valodnieki rosina slimības Covid-19 nosaukumu latviskot un dēvēt to par kovidu

Ņemot vērā ielingušo *Covid-19* ietekmi visās dzīves jomās, valodnieki rosina slimības nosaukumu latviskot un dēvēt to par "kovidu". Kā skaidroja Valsts valodas centrā, ņemot vērā to, cik ilgi *Covid-19* jau ietekmē un turpinās ietekmēt gandrīz visu tautsaimniecību un sabiedrisko dzīvi, ir paredzams, ka *Covid-19* no cilvēku apziņas tik drīz nepazudīs un tā nosaukums tiks vienkāršots. Valodnieki arī uzsvēra, ka sarunvalodā un reizēm arī plašsaziņas līdzekļos jau novērojama forma "kovids". Līdz ar to latviešu literārajā valodā *Covid-19* vietā ir pieļaujams lietot latviešu valodai pielāgotu 1. deklinācijas lietvārdu "kovids". Valodas centrā gan norādīja, ka izņēmumi, kurus ieteicams joprojām lietot oficiālo, starptautiski atpazīstamo slimības nosaukumu *Covid-19*, ir medicīniski un zinātniski teksti.

Latvija saņēmusi Lietuvas ziedotās vakcīnas pret Covid-19

11. novembrī, Latvija saņēmusi 201 240 "Pfizer/BioNTech" ražotās *Covid-19* vakcīnas "Comirnaty" ziedošanu no Lietuvas, informēja Nacionālā veselības dienesta (NVD) Vakcinācijas projekta nodaļā. NVD informēja, ka 14 850 no kaimiņvalsts mums noziedotajām vakcīnām pret *Covid-19*, ir piegādātas vakcinācijas pakalpo-

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

KANADA. Par godu Latvijas Republikas 103. gadadienai, Latvijas vēstniecība Kanādā rīko īpašu Latvijas karoga ceļu Kanādā – no krasta līdz krastam, līdz krastam. Valsts svētku nedēļā, sākot ar 17. novembri līdz pat 21. novembrim, Latvijas karogs tiks svinīgi pacelts vairākās Kanadas pilsētās. Latvijas karogi par godu Latvijas Republikas Proklamēšanas dienai tiks pacelti daudzās vietās – Sentdžonsā (Ņūfaundlenda un Labadora), Šarolttanā (Prinča Edvarda Sala), Halifaksā (Jaunskotija), Frederiktonā (Jaunbrunsvika), Otavā (Ontārio), Toronto (Ontārio), Hamiltonā (Ontārio), Vinipegā (Manitoba), Saskatūnā (Saskačevāna), Kalgarijā (Alberta), Vankūverā (Britu Kolumbija) un citur. 18. novembrī pulksten 9 svinīgā ceremonijā pie Otavas rātsnama Latvijas vēstnieks Kanādā Kārlis Eichenbaums kopā ar Otavas pilsētas mēra vietnieci Lauru Dudas, skatot Latvijas valsts himni, pacels Latvijas karogu un teiks svētku uzrunas.

• 11. novembrī Latvijas vēstnieks Kanādā Kārlis Eichenbaums un aizsardzības atašejs pulkvedis Igors Kļaviņš nolika vainagu pie Nacionālā kara memoriāla Otavā, godinot tos, kas ir atdevuši savas dzīvības, kalpojot mieram.

ĪRIJA. Latvijas vēstniecība Īrijā ir priecīga paziņot, ka 18. novembrī viens no Dublīnas simboliem – Semjuela Beketa tilts (*Samuel Beckett Bridge*) – tiks izgaismots Latvijas karoga krāsās! Tilts Latvijas karoga krāsās 18. novembrī iemirdzēsies līdz ar tumsas iestāšanos un priecēs latviešus, īrus un ikvienu pilsētas viesi līdz pat pusnaktij.

• 11. novembrī notika Latvijas vēstniecības Īrijā organizētā un jau par tradīciju kļuvusi Lāčplēšu dienas atzīmēšana Dublīnas *Peace Garden*.

ČEČHIJA. Latviešu skoliņa Čehijā sanāk uz pirmo nodarbību. 2021. gada 6. novembrī Latvijas vēstniecībā Čehijā uz pirmo latviešu valodas nodarbību pulcējās Latviešu skoliņa. Vēstniece Gunta Pastore, atklājot skoliņu, uzsvēra šī vēsturiskā brīža nozīmīgumu latviešu kopienai Čehijā. G. Pastore pateicās par iniciatīvu latviešu kopienas pārstāvēm Baibai Ziemelei *De Santis* un Janai Rūžičkovej Orlovai, un novēlēja visiem veiksmi un enerģiju turpmākajā darbā. Uz pirmo nodarbību bija sanākuši 35 skolēni.

ZVIEDRIJA. 11. novembrī, kad Latvija atzīmē Lāčplēšu dienu, Latvijas vēstniece **Ilze Rūse** Zviedrijā tikās ar Zviedrijas latviešu apvienības (ZLA) Centrālās valdes priekšsēdi Dainu *Millers-Dalsjō*, valdes locekļiem, kā arī Zviedrijas latviešu apvienības nodaļu Stokholmā, Gēteborgā, Ērebrū un Upsalā pārstāvjiem. Tikšanās dalībnieki Zviedrijā godināja Latvijas brīvības cīnītāju piemiņu, kopīgi aizdedzinot sveces. Vēstniecības dārzā tika iestādīti tulpju šķirņu "Latvija" un *Flaming Baltic* sīpoli, lai tulpju ziedi priecētu ar savu krāšņumu nākamā gada pavasarī.

jumu sniedzējiem. Labāko aizsardzību pret *Covid-19*, īpaši senioriem, patlaban sniedz *Moderna* ražotā vakcīna *Spikevax*, atgādināja NVD, norādot, ka par to liecina visi zinātniskie pētījumi, jo tieši šai vakcīnai ir augstāka imūnās sistēmas atbilde pēc pilna vakcinācijas kursa.

Michails Barišņikovs – Triju Zvaigžņu ordeņa komandieris

Par sevišķiem nopelniem Latvijas valsts labā par Triju Zvaigžņu ordeņa komandieri iecelts teātra, kino un baleta mākslinieks Michails Barišņikovs. Rīgā dzimis, te baletskolā mācījies, pirmos soļus uz skatuves spēris mūsu Baltajā namā. Tālāk viņa gaitas vedušas uz toreizējo Ļeņingradu, no turienes – uz Kanadu un ASV. Kopš 2017. gada M. Barišņikovam ir Latvijas

pilsonība. Mākslinieka radošā dzīve kopš 2015. gada saistīta ar Jauno Rīgas teātri, kur plašu atsaucību guvušas izrādes ar viņa piedalīšanos – "Brodskis" (2015) un "Baltais helikopters" (2019). Pandēmijas apstākļos izrāde "Baltais helikopters" ir nofilmēta un tuvākajā laikā gaidāma tikšanās ar tās kinoversiju.

Zviedrijas latviešu kalendārs

Jau otro gadu Zviedrijas latviešiem tapis savs sienas kalendārs – šoreiz tas veltīts Laŗa Strunkes darbiem. Ievērojams Zviedrijas latviešu gleznotājs aizgāja mūžībā 2020. gada rudenī. Godinot viņa piemiņu, Zviedrijas latviešu 2022. gada sienas kalendārā būs iekļautas trīspadsmit Laŗa Strunkes gleznu reprodukcijas.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

JURIS
LORENCIS

Pienācis veļu laiks, kad tiek pieminēti aizgājēji, bet senās dienās pat esot baroti senču gari. Modernajam latvietim šis laiks drīzāk asociējas ar rudens lietavām un tumsu. Pēdējos gados pirmo sniegu Latvijā sagaidām tikai ap Ziemassvētkiem. Tad tumsa it kā atkāpjas, arī dienas jau kļūst gařakas. Psiholoģiski kļūst vieglāk dzīvot, var mierināt sevi ar domu – vēl nieka divi mēneši, un klāt pavasaris! Tā nu iznācis, ka tieši veļu laikā mēs pieminam Latvijas valsts dzimšanu. Tās ir divas piemiņas un svētku dienas ar vienas nedēļas atstarpi – Lāčplēšu diena, 11. novembris, un Latvijas valsts proklamēšanas diena – 18. novembris. Patiesībā šajā faktā, ka neatkarības aizstāvju pieminam īsu brīdi pirms pašas neatkarības dienas svinēšanas, slēpjas paradokssāls, bet dzelzaina loģika. Tā mums atgādina, ka brīvības nosargāšana patiesībā ir vēl svarīgāka par pašu tās iegūšanu. Ka brīvība un neatkarība nav sastindzis, vienreizējs notikums, bet gan process, kuŗā tiek iesaistītas aizvien jaunas paaudzes. Mans vec-tēvs Augusts savulaik teica, ka katrai paaudzei esot lemts piedzīvot vizmaz vienu kuŗu. Viņš pats piedzīvoja divus – Pirmo un Otro pasaules kuŗus. Mani vecāki pieredzēja Otro pasaules kuŗu un Latvijas neatkarības atgūšanu. 1991. gadā es pats jau biju trīsdesmit gadus vecs. Toreiz

man likās, ka pieredu pēdējai paaudzei, kuŗai vēl lemts cīnīties par Latviju. Ja ne ar ieročiem rokās, tad vizmaz ar “gara spēku”, kā tolaik mēdza teikt. Ar Tautas Fronti, manifestācijām, Baltijas ceļu un barikādēm. 1991. gada 18. novembrī Latvija sagaidīja jau kā brīva, neatkarīga, diplomātiski atzīta valsts.

Kopš to dienu vēsturiskajiem notikumiem pagājuši trīsdesmit gadi. Un atkal mēs stāvam uz barikādēm. Jo Polijai, Lietuvai un Latvijai faktiski ir pieteikts kuŗš. Kā šodien mēdz teikt – hibridoperācija, kuŗu komandē Baltkrievijas diktators Aleksandrs Lukašenko, bet padomus un politisko atbalstu viņam sniedz Kremlis. Kā ierocis tiek izmantoti migranti no Tuvajiem Austrumiem, kuŗi mēģina nelegāli iekļūt Eiropas Savienības teritorijā. Atbildod uz šo agresiju, Polija, Lietuva un Latvija sākusī nostiprināt robežu ar Baltkrieviju. Visvairāk paspējusi paveikt Polija, kas uz robežas jau būvē 5,5 metrus augstu metalla sienu. Bet kas ir divains šajā uzbrukumā? Tas, ka nelikumīgo robežpārkāpēju mērķis nav Varšava, Viļņa vai Rīga, bet gan Berlīne, Ņelne, Parīze, Brisele, Amsterdamā, Londonā. Migranti cenšas nokļūt Eiropas rietumos. Uz vietu, kur tos gaida dāsnī pabalsti, politiķi “velkomisti” un pašpateikamas vietējo kurdu (arabu, turku, etiopiešu utt.)

kopienas. Varētu domāt – kāpēc gan Polijai un Baltijas valstīm neatvērt robežas un neatbrīvot ceļu šim pūlim? Lai skrien, kur deguns rāda! Tomēr tas nav iespējams. Kāpēc? Jo šāda rīcība būtu ilgi lolotās neatkarības degradācija – gan pasaules, gan mūsu pašu acīs. To ļoti skaidri pasaka prezidents Egils Levits nesenā rakstā “Eiropas robežšķirtne”, kas šī gada 12. novembrī publicēts portālā *delfi.lv*: “Latvijas robeža, kas iezīmē Latvijas valsts teritoriju starptautiskajā kartē, ir viens no Latvijas valstiskuma pamatelementiem. Tāpēc tās aizsardzība vistiešākajā veidā ir mūsu iedzīvotāju un valsts drošības stūrakmens”. Es vēl piebilstu – arī valstiskuma simbols, goda un principa jautājums. Cietoksnis vārdā Latvija.

Bijušais finanču ministrs Uldis Osis savā *Twitter* kontā 13. novembrī raksta: “Vēsture liecina, ka žogi vai vaļņi teritorijas aizsardzībai (Ķīnas mūris, Konstantinopoles sienas, Adriāna valnis u.c.) ir bijuši efektīvi tikai tad, kad no iekšienes tos apsargājis arī pietiekami stiprs un motivēts kuŗaspēks. Ja cīņas gribā zūd, nekas vairs nepalīdzēs”. Polijai un Baltijas valstīm šāda gribā ir. Jautājums ir, lūk, par ko – vai tāda ir arī Eiropas rietumos? Berlīnē, Parīzē, Romā, Briselē? Diemžēl šajās dienās mēs saņemam visai neviennozīmīgus signālus – gan pilnīgu izpratni un

Cietoksnis vārdā Latvija

atbalstu, gan nosodījumu, pat naidu. Nepatiku par to, ka nesam atvēruši, faktiski iznīcinājuši valsts robežu. Un tad rodas jautājums – kas ir šie cilvēki? Nāvi “noderīgie idioti”? Jeb tomēr Krievijas spēcīgu agentu? Eiropas Savienības iekšlietu komisāre Ilva Jūhansone izteikusies, ka Eiropas Komisija, iespējams, pieprasīsot Polijai, Latvijai un Lietuvai grozīt likumus, pamatojoties uz kuriem nelegālie imigranti tiek atstumti atpakaļ Baltkrievijā. Atbildot uz to, Ministru prezidents Krišjānis Kariņš jau paziņojis, ka “Latvija nemainīs nevienu savu likumu un nevienu savu rīcību”. Līdzīgās domās ir aizsardzības ministrs Artis Pabriks: “Lai Eiropas Komisija pat necer, ka mēs mainīsim savu nacionālo politiku. Ja grib – lai sūdz mūs tiesā. Lai pamēģina pie mums kaut ko mainīt. Eiropas Komisija mums nav piešķirusī ne centa, lai mēs varētu stiprināt drošību uz robežas, tāpēc lai patur pie sevis savas idejas un komentārus”. Atliek tikai novēlēt mūsu politiķiem neatkāpties no šiem vārdiem. Bet mani vairāk nodarbina šāds jautājums – kā tas iespējams, ka vienu no svarīgākajiem amatieriem Eiropas Komisijā (tātad Eiropas Savienības ministru kabinetā), proti, iekšlietu komisāres (ministres) posteni ieņem bijusī komunistu partijas biedre zviedriete Ilva

Jūhansone!? 1988. gadā viņa tika ievēlēta Zviedrijas parlamentā no tagadējās Kreisās partijas, kas tolaik sevi vēl lepni dēvēja par Komunistisko partiju. Tātad Jūhansone pārstāv to pašu ideoloģiju, kas nogalināja desmitiem miljonu cilvēku visā pasaulē. Ideoloģiju, kas kopā ar nacistu režīmu iznīcināja Poliju un Baltijas valstis. Šim cilvēkam nav nekādu morālu tiesību pamācīt, kā mums dzīvot.

Šajās dienās atzīmējam vēl vienu jubileju. Tieši pirms trīsdesmit gadiem, 1991. gada 19. novembrī, Rīgā notika Pasaules brīvo latviešu apvienības valdes sēde. Pirmā valdes sēde nu jau brīvajā Latvijā. Toreiz likās, ka līdz ar Latvijas neatkarības atjaunošanu trimdas organizāciju politiskā loma samazināsies. Tomēr pēdējo dienu notikumi atgādina, ka mums, latviešiem, jābūt modriem vienmēr un visur. Ka par Latviju jāstāv sardzē ne tikai pie Zilupes un Krāslavas, bet arī Amerikā, Kanadā, Austrālijā, Lielbritānijā, Krievijā, Vācijā, Zviedrijā. It visur pasaulē, kur vien šodien mīt latvieši.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finančiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

SALLIJA BENFELDE

*Ir atkal novembra vidus,
Un laiku pieminam mēs,
Kad cauri tumsai, pret rītu
Bij' piedzimt Latvijai lemts.*

(Vilis Plūdons)

Novembris – veļu laiks, tumšākais mēnesis gadā. Sveču liesmiņas dara to gaišāku, jo, atceroties tos, kas aizgāja par mūsu zemi, mēs svinam arī savu uzvaru, savu gribu dzīvot.

Latvija pamazām atkāpjas no traģiskās pirmās vietas Eiropas Savienībā (ES), rēķinot pēc inficēto un mirušo skaita uz 100 tūkstošiem iedzīvotāju. Novembra pirmajā nedēļā jaunatklāto Covid-19 skaits samazinājies par 32,9 procentiem. Mazāk saslimušo nonāk slimnīcās, lai gan pieaudzis smagi slimo skaits. Vismaz Rīgas slimnīcās var kaut nedaudz uzelpot, tomēr ārsti ir piesardzīgi – atceļot komandantstundu jeb mājās, jāuzmanās, lai, par to priecājoties, atkal neiekāpjam bedrē. Traumatoloģijas un ortopēdijas institūts Rīgā vairs neuzņem Covid-19 pacientus, bet vairāk laika var veltīt saviem pacientiem. Arī Rīgas 2. slimnīca, kuŗā parasti ārstējas cilvēki ar dažādām traumām, atkal uzņem traumatoloģijas pacientus. No pirmdienas, 15. no-

vembra, vairs nav spēkā komandantstunda un tās laikā noteiktā mājāsēde. Iedzīvotājiem ar Covid-19 vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu pamatā

Sveicam savu kolēģi Salliju, Latvijas valsts augstāko atzinību saņēmot!

būs pieejamas visas pakalpojumu sniegšanas vietas. “Zaļajā” jeb epidemioloģiski drošajā režīmā pamatā notiks sporta un kultūras pasākumi. Savukārt personām bez Covid-19 sertifikāta jāreķinās ar pakalpojumu minimumu. Šāda kārtība patlaban noteikta līdz ārkārtējās situācijas beigām – nākamā gada 11. janvārim.

Un, kā vienmēr, arī visgrūtākajos brīžos, ir cilvēki, kuŗi dara, domājot par citiem. Mediķi pandēmijas laikā strādā uz spēku izsikuma robežas, tāpēc atbalsts un palīdzība viņiem ir kā gaismas stariņš tumsā. Rīdzinieks Igors Samovskis nolēmis ārstus un māsas atbalstīt, vakarā pēc darba viņus vedot mājās ar savu auto. Un, lai palīdzētu kaut mazliet aizmirst darbā pieredzēto, talkā nāk Igora suns – Lori, baltais Šveices vilks. Suņu meitene, jūtot mediķu nogurumu, neļauj viņiem ļauties drūmām domām un savā ziņā ir kā psihoterapeits. Igors nav vienīgais, kuŗš palīdz mediķiem. Decembrī būs gads, kopš Liēna Kriņģe mēro ceļu no Rudbārziem uz Stradiņa slimnīcu – viņa ir mūsu palīdzība vienā no nodaļām, kuŗā ārstē Covid-19 slimniekus. Liēna ir mācījusies Rīgas

1. medicīnas kolledžā par aprūpētāju un mūsu palīgu. Kad viņas darba vieta darbu pārtrauca, Liēna nolēma pieteikties darbā Stradiņos, nevis saņemt bezdarbnieka pabalstu. Un viņa nav vienīgā. Darbā kolēģas ir arī no Saldus, Brocēniem, Talsiem, Madonas. Pagājušajā nedēļā Zemessardzes 1. Rīgas Brigādes Studentu Bataljona Zemessargi, kājnīeku bataljons iepriecināja mediķus ar sarūpētajām dāvanām Rīgas Austrumu klīniskajā universitātes slimnīcā (Gaiļezera). Arī uzņēmums Skrīveru pārtikas kombināts savu paldies mediķiem par viņu smago un pašreizējā darbu pateica, dāvinot saldu prieku – konfektes “Skrīveru gotiņas” Rīgas Stradiņa slimnīcās, Austrumu slimnīcās, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta mediķiem, slimnīcām Jēkabpilī un Daugavpilī. Protams, ikdienā mazo darbiņu, labu vārdu un miļu vārdu ir daudz vairāk, te minēju tikai dažus pamanāmos.

Šogad Lāčplēšu diena bija klusāka, bez gājieniem, lieliem koncertiem un pulcēšanās pilsētu laukumos. Cēsīs – Pils parkā uz estrādes kāpnēm atkal iemirdzējās Latvijas kontūra, jo šī tradi-

cija nepārtrūkst. Tā ir pirms daudziem gadiem iedibināta, kad, godinot Brīvības cīņas, tiek noliktas aizdegts svecītes. Lai gan 11. novembrī vēl spēkā bija komandantstunda, un pēc astoņiem vakarā bija jābūt mājās, cilvēki centās paspēt un nolikt savu svecīti. Ģimenes ar bērniem, jaunieši, vecāka gadagājuma cilvēki plūda kā lēna un ligana straume, nolika savu svecīti, brīdi pastāvēja un devās prom, bet nākamie jau aizdedza savas svecītes, lai tās aizpildītu Latvijas kontūru.

Svētu laiku daudziem Latvijas cilvēkiem gaišāku dara arī Latvijas paldies – valsts augstākie apbalvojumi: Triju Zvaigžņu ordenis, Viestura ordenis un Atzinības krusts par paveikto savai dzimtenei. Tā ir lielākā dāvana, kādu var saņemt par savu darbu – Latvijas paldies, tāpēc šī nedēļa man šogad ir īpaši svētki. Saņēmu ļoti daudz apveikumu un labu vārdu, arī ziedus no draugiem, kolēģām un paziņām. Mans paldies visiem – no sirds, jo bez Jūsu izpratnes un labiem vārdiem, brīžiem arī svešinīeku paustā atbalsta, garāmējot uz ielas, droši vien pietrūktu izturības, pat drosmes! Paldies, ka esat līdzās!

AR LATVIJU SIRDĪ

Mag. hist. AGNIJA LESNIČENOKA,
Latvijas Valsts arhīvs

Pirms 90 gadiem guldīts pamatakmens Brīvības piemineklim

“Brīvības pieminekļa balāde”
Leonīds Breiķis

(...) *Pacel augšup acis!
Apstājies un vēro:
Svēta ir šī vieta.
Svēts ir brīdis šis.*

*Gaiši mūsu zemi pati saule svētī,
Gaiši mūsu tautu – Svētī debesīs.*
(...)

Ikviena tauta un laikmets apliecina savu garīgo esamību monumentālās celtnēs, pieminekļos, kas nākamām paaudzēm kalpo kā svēts mantojums un atgādinājums par nācijas ilgām, cerībām, cīņām un sasniegumiem. Arī latviešu tauta savu vārdu bija teikusi – tieši pirms 90 gadiem, 1931. gada 18. novembrī tika likts pamatakmens brīvības idejas simbola – Brīvības pieminekļa – būvniecībai Rīgas sirdī.

Doma par Brīvības pieminekļa celšanu radās drīz pēc Brīvības cīņām (1918-1920). 1922. gadā toreizējais ministru prezidents Zigfrīds Anna Meierovics ierosināja Rīgas centrā celt pieminekli Latvijas atbrīvošanas kara kritušajiem karavīriem. 1923. gadā sekoja valdības aicinājums tēlniekiem izstrādāt Brīvības pieminekļa projektu. Svarīgs bija kritērijs, ka Brīvības piemineklim cēlās, skaidrās un saprotamās formās jāizteic Latvijas atbrīvošanas ideja. Tika organizēti divi pieminekļa projektu konkursi – 1924. un 1925. gadā, bet neviens no metiem netika apstiprināts realizācijai. Neapmierinošo rezultātu dēļ izraisījās diskusijas, kas deva pamatu pat atteikties no pieminekļa celšanas un meklēt kādu citu, vairāk praktisku veidu – Brīvības tiltu pāri Daugavai, Brīvības pili, vai ko citu.

Pēc vairākiem vilcināšanās gadiem Brīvības pieminekļa celšanas darbs sāka virzīties raitāk, kad 1927. gadā nodibināja no partijām un citām grupām neatkarīgu Brīvības pieminekļa komiteju, kas kļuva par noteicošo institūcija visos jautājumos, kas saistīti ar pieminekli. 1929. gadā tika izsludināts trešais pieminekļa projektu konkurss, un 1930. gadā tika pieteikti 32 meti. Aizklātā balsojumā par arhitektoniski, plastiski un idejiski iespējamo un izteiksmīgi atzina Kārļa Zāles projektu “Mirdzi kā zvaigzne”. Lai iegūtu naudas līdzekļus pieminekļa celtniecībai, Latvijas pilsētās un pagastos tika nodibinātas 13 Brīvības pieminekļa ziedojumu vākšanas komitejas. Tika izplatītas ziedojumu zīmes – 0,20, 0,50, 1, 5, 10, 20 un 100 latu vērtībā. Cilvēku atsauce bija pārsteidzoši liela, ņemot vērā, ka ziedojumu vākšana iekrita laikā, kad Latvija piedzīvoja smagu ekonomisko krīzi. Tas liecina – ja grūtā brīdī tautu vada kāda augstāka ideja, tad ikdienišķās rūpes un grūtības, visiem solidārizējoties, kļūst vieglāk panesamas. Un augstākā ideja bija tā, ko pauda iecerētais pieminekļis – latviešu tautas Brīvības ideja. Rezultātā komitejām izdevās savākt ap trīs miljoniem latu.

Daudz diskusiju starp partijām un sabiedrības pārstāvjiem vairāku gadu garumā raisījās ap pieminekļa iespējamo atrašanās vietu – Pārdaugava, tagadējais Centrāltirgus, Daugavmala. Valsts prezidenta Alberta Kvieša vērsšanās Rīgas domē viesā skaidrību, un 1931. gadā tika nolemts, ka pieminekļis atradīsies Brīvības bulvārī, kur iepriekš atradās Pēteru I pieminekļa postaments. 1931. gada 18. jūnijā Rīgas pilsētas dome oficiāli ierādīja Brīvības piemineklim vietu Brīvības bulvārī. Pēc uzvaras trešajā metu konkursā tēlnieks Kārlis Zāle kopā ar arhitektu Ernestu Štālbergu uzsāka kopdarbu pie Brīvības pieminekļa projektēšanas, un 1931. gada novembrī Iekšlietu ministrijas Būvniecības pārvaldē tika apstiprināts Brīvības pieminekļa projekts.

1931. gada 18. novembrī, valsts proklamēšanas 13. gadadienā, svinīgā ceremonijā tika likts Brīvības pieminekļa pamatakmens. Pieminekļa vietā tika uzcelta tribīne. Drīz tajā bija redzams prezidents Alberts Kviesis. Tribīnei tuvumā, goda vietās – valdības vadītāji, diplomāti un Brīvības pieminekļa komiteja. Visiem goda viesiem galvās īpaši cilindri. Pāri ļaužu pārpildītiem laukumiem un ielām skaļrunis nesa Valsts prezidenta Kvieša dedzīgos vārdus, ko radio pārraidīja visā Latvijā – “(...) šī gada valsts

Brīvības pieminekļa celtniecība, 1930. gadu sākums // Avots: LNA Latvijas Valsts arhīvs

Ar reklāmām noformēta pieminekļa nojume, zem kuņas norisinājās pieminekļa būvniecības darbi. 1930. gadu sākums // Avots: LNA Latvijas Valsts arhīvs

svētkiem ir sevišķi svinīgs noskaņojums, jo mēs esam sapulcējušies likt pamatakmenei Brīvības piemineklim, kuņa uzdevums ir paust paaudzēm, cik dārga ir mūsu tautai brīvība, cik dārgi viņa ir izpirkusi to ar savu varoņu asinīm un cik dārgi un augsti tā ir jāvērtē un jācieņa nākamām paaudzēm, kuņas šo dārgo un svēto mantojumu nekad nedrīkst izlaist no rokām. Lai atceramies visus tos, kas bija pie mūsu valsts neatkarības šūpuļa no valsts pastāvēšanas pirmajām dienām līdz brīvības cīņu noslēgumam, kā

arī visus tos, kas gatavojuši ceļu tautas brīvības un valsts neatkarības mērķa sekmēšanai. (...) Mūsu tautas lielais vēsturiskais ideāls – atgūt sen zaudēto brīvību – ir piepildījies, bet tā vietā ir stājies jauns ideāls – baudīt šo brīvību uz visiem laikiem un nekad vairs to neizlaist no rokām. Tamdēļ celsim Brīvības pieminekli, kas, iemiesojot sevi brīvības ideju, būs abu šo ideālu apvienojums. Sabiedrība ir dzīvi atsaukusies Brīvības pieminekļa aicinājumam ziedot šim cēlajam mērķim. Tas rāda, ka Latvijas pilsoņi augsti ciena savu brīvību

un savu valsti. Komitejas vārdā izsaku dziļāko pateicību visiem ziedotājiem par viņu atsaucīgām sirdīm un vietējo komiteju locekļiem par viņu nenogurstošām pūlēm ziedojumu vākšanā. (...) Esmu pārliecināts, ka arī šodien un turpmāk ziedojumi neizpaliks, kaut arī grūtie laiki prasa ierobežošanu. Ir taisnība, ka sabiedrībai ir jāorganizē plaša palīdzība trūkumcietējiem, kāds uzdevums patreiz nostādāms pirmā vietā. Tāpat arī vajrojās kā fizisko, tā intelektuālo bezdarbnieku skaits, kuņu grūtais stāvoklis rada nopietnas

bažas un rūpes. Tāpat grūti laiki ir zemniekiem. Bet, no otras puses, mēs nedrīkstam izlaist no acīm, ka mēs nedzīvojam tikai šai dienai. Mūsu brīvība ir vēl jauna, tā ir jānostiprina, tāpat kā mūsu valsts, un šī mērķa veicināšanai mums nekad nedrīkst trūkt līdzekļu. Stiprinot brīvības ideju, mēs stiprinām paši sevi un valsti. Stāvēsim tamdēļ droši pie Brīvības pieminekļa pamatakmens likšanas ciešā pārliecībā, ka mums izdosies izvest darbu līdz galam. Ticēsim saviem spēkiem! Ticēsim, ka, ja mums ir izdevies pārvarēt visas līdzšinējās grūtības, tas mums izdosies arī uz priekšu! Dievs, svētī Latviju!”

Ceremonijas kulminācijā blakus bijušā pieminekļa pamatiem iemūrēja kapsulu. Tajā bija laikraksti, naudas monētas, Triju Zvaigžņu ordeņi un raksts, kuņā tika teikts: “Latviešu tauta pēc ilgām un grūtām cīņām 1918. gadā atguva savu brīvību un nodibināja savu neatkarīgu valsti. Daudzas paaudzes neatlaidīgi strādājušas šī mērķa sasniegšanai, gan kulturālā darbā, gan neatlaidīgās un ilgās cīņās pret svešinieku virskundzību, lai varonīgos neatkarības karos radītu savas tautas patstāvību un brīvību. Galvenās komitejas, daudzo vietējo komiteju un neskaitāmo ziedotāju vēlēšanās un griba lai piepildās! Lai pieminekļa celšanas darbs veicas sekmīgi! Lai pieminekļis stalti paceļas valsts galvaspilsētā Rīgā, lai tas vienmēr un visiem, kas to redz, atgādina, ka mūsu tautai bijuši varoņi un nesavtīgi darbinieki, kas visu, pat savu dzīvību, ziedojuši tautas labākai nākotnei. Lai šis pieminekļis visiem un vienmēr ir cēls atgādinājums tam, ka tikai tautas vienībai ir panākumi, ka vienīgi nesavtīgs darbs un spēja nest upurus var tautu celt un radīt paliekošus panākumus.”

Būvniecības gaita

1932. gada 25. augustā tika iesākti pieminekļa centrālās daļas būvdarbi. Par pieminekļa būvniecības gaitu atbildīga bija Brīvības pieminekļa komiteja, kuņas sastāvā bija Brīvības pieminekļa tehniskās komisijas priekšsēdētājs un bijušais Rīgas pilsētas galva A. Andersons, Brīvības pieminekļa darbu sagatavošanas komisijas loceklis inženieris J. Jagars, tēlnieks K. Zāle un būvvaldītājs arhitekts E. Štālbergs. Komiteja pieņēma ar pieminekļa būvniecību saistītos lēmumus, plānoja darba gaitu un finanses, periodiski atskaitījās par darbu. Pieminekļa būvbirojs atradās Baznīcas ielā 8-26, Rīgā.

Interesantus ilustratīvos un dokumentāros materiālus sniedz Latvijas Valsts arhīva glabātais E. Štālberga dokumentu fonds LNA LVA F.95, kuņā atrodami projekta plāni, arhitekta paša veidoti albumi ar fotografijām un piezīmēm par pieminekļa celtniecību.

(Turpinājums 7. lpp.)

(Turpināts no 6. lpp.)

Fotografijās redzam gan betonēšanas un bruģēšanas darbus, gan skulptūru kalšanu un cita veida apstrādi.

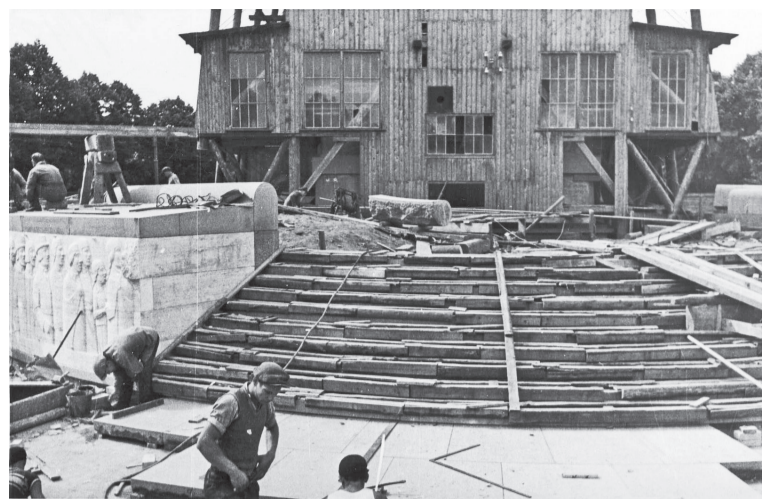
Celšanas darbus sākot, tika domāts par pieminekļa celšanai izmantojamiem materiāliem. Komiteja vispirms apstājās pie vietējiem resursiem. Sākumā tika apsvērts Allažu šūnakmens un pašu laukakmeņi, bet, izpētot apstākļus, izrādījās, ka tas nav iespējams, jo pēc savas struktūras tie nebija piemēroti diferencētu formu izteiksmei, kā arī nebija atrodamas pietiekošā daudzumā un viengabalainībā, lai tos varētu pielietot pieminekļa būvei. Īpaši pēc Brāļu kapu izbūves Allažu šūnakmens vairs nepietika.

Komisija izšķīrās par akmeni ietērptu dobtu kodola konstrukciju no dzelzsbetona, kas izturētu apmēram 2500 tonnu pieminekļa slodzi. Pieminekļa celšanai tika pasūtīti Itālijas travertīns, kas ir akmens starpforma starp kaļķakmeni un marmoru, un tas tika paredzēts izmantošanai apšuvumiem un cilņiem. Savukārt tēlnieciskajām grupām tika pasūtīti sarkanais un gaiši zilais Somijas granīts, katru pieminekļa joslu ieturot citā krāsā, – pakāji un pirmo joslu sarkanā, otro joslu zilgani pelēkā krāsā. 1932. gada 19. septembrī ar kuģi no Itālijas pieņāca pirmais sūtījums – astoņi travertīna blūki svarā 120 tonnas, kas tika novietoti Muižas dārzā, kur notikusi arī blūku apstrādāšana. Jau novembrī Kārlis Zāle pieskaldīšanu pabeidza, un blūki bija piegādājami būvvietai to tālākai apstrādāšanai zem nojumes.

Ar pneimatisko kalšanu tiek veidota pieminekļa "Sargu grupa". 1930. gadu sākums // Avots: LNA Latvijas Valsts arhīvs

Uz 1932. gada 20. oktobri bija izrakta būvbedre, izlauzta daļa veco pamatu, iedzīta rievsiens, iebetonēta liesā betona kārtā un veikti citi darbi. Liepu gatves ietvertā Brīvības bulvārī aiz dēļu aizžogojuma aktīvi kludzēja āmuri un kalti. Visus pieminekļa celšanas darbus pēc iespējas vei-

Cilnis pie uzejas Raiņa bulvāra pusē. 1930. gadu sākums. Avots: LNA Latvijas Valsts arhīvs.

Akmens blūku apstrāde ar pneimatisko kalšanu. 1930. gadu sākums // Avots: LNA Latvijas Valsts arhīvs

Ģipsi izkaltie tēlu modeļi Kārla Zāles darbnīcā. 1930. gadu sākums // Avots: LNA Latvijas Valsts arhīvs

ca pašu spēkiem, vienīgi Brīvības tēla kalšanas darbus uzticēja zviedru meistaram. 1933. gada sākumā tika uzcelta koka nojume un ceļamās ierīces konstrukciju un akmeņu blūku apstrādāšanas vajadzībām. Projekta autors Kārlis Zāle savā darbnīcā Polockas ielā 11, Rīgā, ģipsi izveidoja metus un tēlu komponentu dabiskā lielumā, kas bija pamats tālākai tēlu izciršanai gan darbnīcā, gan būvvietai zem pieminekļa nojumes.

E. Štālberga fondā atrodams kādas reportāžas uzmetums, kas, iespējams, bija paredzēta atskaņošanai radiofonā: "Mikrofons ieslēgts Brīvības pieminekļa būves vietā! (...) Pašlaik mēs atrodamies augstās sētas iekšpusē. Tur – otrā pusē skrien tramvaji, dūc automašīnas, kludz simtiem gājēju soļi. Šai pusē latviešu strādnieki cietajā granītā un bāli iedzeltenā travertīnā iekal tēlnieka Zāles veidotus tēlus. Redzam desmitiem lielus pelēkā granīta blūkus. Tie ir Somijas izturīgākā granīta blūki, un katrs

no tiem sver līdz 20 tonnām. Daudzviet izmantots arī dzelzsbetons. Tēli veidoti no granīta – sarkanā un pelēkā, cilņi – no travertīna. Tagad esam iegājuši pieminekļa dzelzsbetona kodola dobumā. Pagaidām tur novietota kompresora mašīna, kas saspiež gaisu, ar kuŗa palīdzību tiek iedarbināti 15 katli tēlu veidošanai. 2800 kustību vienā minūtē. Tie pulsē un atskalda, un nogriež no cieta akmens gan lielākus, gan mazākas drumsas. Darbnīca atrodas Daugavas pusē. Te ir redzami apstrādāšanā vairāki travertīna blūki. Zeme klāta no vienas vietas ar akmeņu – granīta un travertīna – šķembām. No šejienes 20-tonnīgos granīta blūkus ar celtni uzceļ pieminekļa otrā joslā, apmēram divstāvu mājas augstumā."

Pieminekļa būvniecības ceturtajā, noslēdzošajā gadā pieminekli piedzīvoja terases, pieminekļa apkārtnes un obeliska būvi, kas noslēdzās ar augstākā labuma zviedru kapara Brīvības tēlu 1935. gada pavasarī. Piemi-

nekļa pamats atrodas septiņu metru dziļumā. Viss pieminekļa svars ir ap 250 tonnām, augstums 41 metrs, kas līdzvērtīgs 12 stāvu mājas augstumam. Pie pieminekļa celšanas darbiem četrus gadus nemitīgi strādāja desmitiem cilvēku, visiem kopā nostrādājot 308 000 darba stundas.

Darba rezultātā visa pieminekļa kompozīcija runā latviešu tautai nozīmīgā simbolisma valodā. Proti, pieminekļa kaltajos tēlos ietvertas vairākas tematiskās grupas, kas pauž tautas dzīves pamatspēkus – pirmā pieminekļa josla ietver fizisko un garīgo darbu, ģimenes dzīvi, paš-aizsargāšanās instinkta iemisojumu kareivju tēlos. Nākamajā joslā lasāmi tautas sapņu un ideālu risinātāji – Vaidelotis ar kokli, Lāčplēsis, vaŗu rāvēji, tautas brīvības cīnītāji, kā arī latvju māte, kas svētī savus dēlus un meitas. Sāņus cilņi izteic epizodiskos momentus no tautas pagātnes cīņām un dziesmotā gara. Pāri šiem tautas dzīves reāliem un idejiskiem pamatiem trauc augšup slaidis obelisks ar noslēdzošu cildenu gala akordu – Brīvības tēlu sievietes veidolā, kas paceltās rokās tur trīs zvaigznes – Latgales, Vidzemes un Kurzemes simbolus. Brīvības pieminekli atklāts 1935. gada 18. novembrī.

Vairāk ar pieminekļa vēsturi iespējams iepazīties arī LNA Latvijas Valsts arhīva virtuālajā izstādē "Brīvības pieminekli 1935-2015" – http://www.archiv.org.lv/brivibas_piemineklis

Daudz brīnišķīgu seno fotogrāfiju un videomateriālu var skatīt arī LNA Kinofotofonodokumentu arhīva datubāzē www.redzidzirdlatviju.lv, meklējot ierakstot "Brīvības pieminekli".

Pieminekļa tēlu atsegums pirms iesvētīšanas. 1935. gada novembris // Avots: LNA Latvijas Valsts arhīvs

“Vēsture ir nebeidzams stāsts”

Latvijas Nacionālās vēstures muzeja direktora vietnieks zinātniskajā darbā,
Dr. hist. Toms Ķikuts intervijā Ligitai Kovtunai

Šajā mūsu laikraksta numurā publicējam aicinājumu jauniešiem Latvijā un diasporā piedalīties eseju konkursā par Latvijas Valsts prezidentu (1927-1930) Gustavu Zemgalu un viņa laikabiedriem. Kāpēc tieši par viņu?

Pirmkārt – mums, konkursa rīkotājiem, ir pārlicība, ka tieši caur vēsturisko personību biografijām, ko bieži vien zina tikai virspusēji, var vislabāk un vistiešāk ieinteresēt – īpaši jauniešus – par savas valsts vēsturi. Katrā ziņā vairāk nekā ar apgalvojumiem un frazēm, kas izlasāmas vēstures grāmatās. Ir taču interesanti uzzināt, kā cilvēks, kurš aizņemts savā tiešajā darbā, spēj būt sabiedriski aktīvs un ieinteresēts, aizraut citus, turklāt laikā, kad savas valsts vēl nav, domāt par tās nākotni, kultūru, cīnīties par to. Un galvenais – kā šāda cilvēka dzīves izpratne un vērtību sistēma, darbojoties šai ļoti spraigajā un sarežģītajā valsts tapšanas laikā, uzdrošinoties un nesavtīgi strādājot, var ietekmēt visas tautas pastāvēšanu savā nacionālajā valstī. Gustava Zemgala piemērs ir ļoti iedvesmojošs. Turklāt sakarā ar viņa 150. dzimšanas dienu šogad ir veiktas daudzas iestrādes – konference Rīgas pili, ārtelpas stendu izstāde Esplanādē (kuŗa līdz 20. novembrim aizceļojusi uz Tukumu), raksti medijos utt. Eseju konkursa iecere radās kā dabiskis turpinājums. To rosināja Zemgala ģimenes, īpaši viņa mazmazdēla Mārtiņa Andersona (ALAs jaunievēlētā priekšsēža. – L. K.) iniciatīva.

Vai un kā tas “iet rakstā” ar nākamajām Saeimas vēlēšanām, kad atkal būsīm izvēlēties priekšā – kādus valstsvirus sev gribam?

Gustava Zemgala personība ļoti “piestāv” politiskās dzīves raksturojumam. Piemēram, atšķirībā no Latvijas pirmā prezidenta Jāņa Čakstes, kurš bija piesardzīgs attiecībā uz politiskajām partijām un neiesaistījās to iekšējā dzīvē, Zemgals bija pat savas partijas – “Demokrātiskā centra” “lokomotīve”, kopā ar viņu bija Pēteris Juraševskis, Kārlis Škalbe, Berta Pipiņa u. c. Ja ir šādi domubiedri, līdzgaitnieki un ideja, tad jāiet uz priekšu, “nekautrējoties” no politiskās piederības kādai partijai. Un sava pozīcija ir jāskaidro vēlētajiem, citkārt jāuzdod neērti jautājumi oponentiem utt. Īstenībā jau būt politikim nav nekas slikts – tas kalpo kopīgajam sabiedrības labumam. Jautājums ir vien par to, kādas ir tās kvalitātes, kas konkrētajam politikim piemīt.

Vai un kā tas “iet rakstā” ar nākamajām Saeimas vēlēšanām, kad atkal būsīm izvēlēties priekšā – kādus valstsvirus sev gribam?

Gustava Zemgala personība ļoti “piestāv” politiskās dzīves raksturojumam. Piemēram, atšķirībā no Latvijas pirmā prezidenta Jāņa Čakstes, kurš bija piesardzīgs attiecībā uz politiskajām partijām un neiesaistījās to iekšējā dzīvē, Zemgals bija pat savas partijas – “Demokrātiskā centra” “lokomotīve”, kopā ar viņu bija Pēteris Juraševskis, Kārlis Škalbe, Berta Pipiņa u. c. Ja ir šādi domubiedri, līdzgaitnieki un ideja, tad jāiet uz priekšu, “nekautrējoties” no politiskās piederības kādai partijai. Un sava pozīcija ir jāskaidro vēlētajiem, citkārt jāuzdod neērti jautājumi oponentiem utt. Īstenībā jau būt politikim nav nekas slikts – tas kalpo kopīgajam sabiedrības labumam. Jautājums ir vien par to, kādas ir tās kvalitātes, kas konkrētajam politikim piemīt.

Zemgals prata atrast atpakaļceļu politikā arī pēc tam, kad bija beigusies viņa prezidentūra, – kļuva par Saeimas deputātu, bija finanču ministrs. Acīmredzot tā viņš saprata savu misiju – savus politiskos ideālus turpināt un iedzīvināt. Gustavs Zemgals šādā ziņā tiešām ir ļoti interesants piemērs Latvijas politikiskajā dzīvē.

Vai Gustava Zemgala dzīve un darbība ir jūsu kā vēsturnieka pētniecības tema?

Nē! Tā kā esmu “muzeja vēsturnieks”, nevaru atļauties nodoties kādas vienas temas pētniecībai –

tas vairāk izdodas pētniekiem akadēmiskajās institūcijās. Muzejā jāstrādā pie dažādām aktuālām temām. Zemgals bijis viena no mūsu šābrīža “aktuālītātēm”. Vienlaikus esmu nodarbināts arī citas tematikas darbos. Bet – savulaik, strādājot pie vēsturisko eseju krājuma “Latvijas valsts dibinātāji”, radās iecere personību pētījumus padziļināt. Mēs, trīs vēsturnieki – Tālis Pumpuriņš no Cēsu Vēstures un mākslas muzeja, es un Imants Cīrulis no Latvijas Nacionālā vēstures muzeja uzrakstījām 39 esejas, tostarp – par Gustavu Zemgalu, un par viņu tika savākts ļoti plašs un interesants materiāls. Tad jubilejas gadā talkā nāca Mārtiņš Andersons ar savām iniciatīvām un praktisko pienesumu.

Esmu novērojusi, ka Latvijā ir kupls pulks jaunu cilvēku – vēsturnieku kā akadēmiskā, tā muzeju vidē. Vai tā tāda tendence? Un kas rosina, pievelk? Jauniešiem, ko aicinām piedalīties konkursā, būtu interesanti to zināt.

Jūsu novērojumi gan īsti neatbilst patiesībai – atrast labu, piemērotu vēsturnieku ļoti daudzveidīgajam muzeja darbam nebūt nav viegli. Darbs ir gan interesants, bet ļoti sarežģīts – bez paša zināšanām vēl arī jāspēj vēstures stāstu izstāstīt muzeja apmeklētājiem, tātad jābūt stāstnieka dotībām un nepietiek tikai ar interesi par pagātni. Sarežģīts arods, bet nenoliedzami – interesants, aizraujošs. Sevīšķi muzejā jābūt īpašam skatījumam uz pasauli – kopsakarībās, kas caur pagātnes notikumu nozīmību ļauj izprast un ieraudzīt arī tagadnes noris.

Un tomēr – ir jaunie ļaudis, kas, piemēram, Ložmetējkalnā izspēlē cīņu ainas...

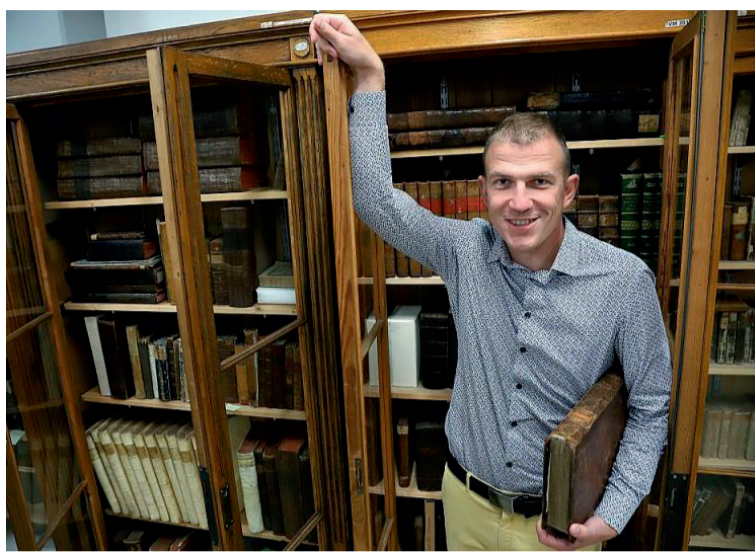
Tas priecē, ka vēstures draugu loks ir plašs. Profesionālajā vidē ar visiem tās nosacījumiem un dažādajiem uzdevumiem neiet tik viegli.

Kur Nacionālais vēstures muzejs šobrīd ir izvietots? Rīgas pils spārnā joprojām notiek rekonstrukcijas darbi.

Daļa muzejnieku šābrīža apstākļos strādā attālināti, bet, teiksim, restauratori jau nevar strādāt “no mājām”... Noteikti jāizceļ pozitīvais fakts, ka mūsu krātuve un darba telpas atrodas Rīgā, Pulka ielā, Pārdaugavā, unikālā, ērtā ēkā, kas celta tieši muzeju krājumu vajadzībām. Līdz šim – kopš 150 gadiem, kad Nacionālais vēstures muzejs tapa Rīgas Latviešu biedrības telpās, mitinājāmies dažādos namos, lielākoties nepiemērotās telpās.

Joprojām ekspozīcija atrodas t. s. “Saktas” mājā, Brīvības ielā 32, kur tā arī atradīsies līdz Rīgas pils rekonstrukcijai, kā plānots 2024. – 2025. gadam. Tiesa gan daļēji rekonstrukcijai, jo pilnīgi pārbūvei pagaidām nepietiek līdzekļu. Tikai vēlāk pili ceram izvietot visaptverošu ekspozīciju, sākot ar Latvijas pirmajiem iedzīvotājiem līdz mūsdienām.

Ir vēl divas nodaļas – Tautas frontes muzejs Vecpilsētas ielā, tieši par Trešās atmodas vēsturi, un “Dauderi” Sarkandaugavā, bijušajā Kārļa Ulmaņa rezidencē. Seit ekspozī-

Toms Ķikuts: “Īstenībā jau būt politikim nav nekas slikts – tas kalpo kopīgajam sabiedrības labumam. Jautājums ir vien par to, kādas ir tās kvalitātes, kas konkrētajam politikim piemīt.”

zīciju izveidoja 1980. gadu beigās, Atmodas pirmsākumos, pateicoties Vācijas tautieša Gaida Graudiņa dāvinājumam. Tur tieši šobrīd ekspozīciju atjauninām, tostarp ar Graudiņa kunga atbalstu.

Ir svarīgi, lai ekspozīcijas un citas muzeja darba formas būtu piesaistošas. Vēsture ir vēstījums, stāsts, kas jāstāsta, un tam svarīgs ir ne tikai saturs, bet arī forma.

Kā kļūvāt par vēsturnieku?

Kādu vairāk interesē, kas noticis pirms tevis, citu – mazāk. Mani jau kopš bērnības interesēja. Lasīju padomju laika vēstures grāmatas un brīnījos par tiem divainajiem formulējumiem un valodu, vārdiem, ko šodien vairs nelietojam, kā, piemēram, “buržuāziska valsts”... Būdam uz cītīgs cilvēks, pēc Limbažu 3. vidusskolas beigšanas iestājos Latvijas Universitātes Vēstures fakultātē un to pabeidzu.

Mani aizrāva ekspedīcijas, arhīvu braucieni. Par disertācijas temu izraudzijos – “Latviešu zemnieku kolonijas Krievijas impērijas Eiropas daļā”, tas ir, emigrāciju 19. gs.

otrajā pusē. Mani interesēja motīvācija, kāpēc latvieši – un arī igauņi – dodas tieši turp, ja, teiksim, kaimiņi lietuvieši, poļi un ebreji devās uz Ameriku. Mana versija – tas bija mūsējo ideāls, kas saistās ar piederību zemniekiem, vēlēšanos būt saimniekam. Atšķirībā, piemēram, no lietuvieša – sīkzemnieka, kas tomēr bija “plikāks un nabagāks”, latviešu zemniekam bija acu priekšā priekšzīmīgu saimnieku tēls. Un vēl lietuviešiem arī poļi un ebreji “rādīja priekšzīmi” – doties pāri okeānam. Latviešu un igauņu “ideāls” bija prasmīga zemes apsaimniekošana – noskatīta kā muižā, tā pie turīgiem saimniekiem, kuŗi, labi un čakli strādājot, bija tapuši turīgi un cīnīti.

Vai, braucot turp ekspedīcijās, nācies sastapt to laiku latviešu atvases?

Maz, maz... Kādā no ekspedīcijām Baškīrijā, Krievijas Federācijā, piedzīvoju to skaudro brīdi, kad apzinies, ka tiešām satiec pēdējo ciema iedzīvotāju, kas runā latviešu valodā.

Ārzemju latviešu un viņu organizāciju darbības prioritātēs ir arhīvu mājupceļš uz Latviju. Kā strādājat šai jomā?

Nesen mūsu krājumos nonāca Amerikas Priedaines, Ņūdžersijā, etnogrāfiskā kolekcija. Piebildīšu, ka Nacionālajā vēstures muzejā glabājas apjomīgākā šāda etnogrāfisko materiālu kolekcija, vākta jau no 19. gs. beigām.

Mēs savulaik rakstījām par Viļa Gulbja apbalvojumu kolekciju, kas, pateicoties Amerikas latviešu jaunākās paaudzes pārstāvja – advokāta Matisa Kukaiņa profesionālajai rīcībai, arī nonāca jūsu muzejā.

Tās ir ļoti vērtīgas liecības, kas tiek kārtotas atjaunotajai ekspozīcijai minētajā Brīvības bulvārī 32. Vilis Gulbis bija viens no Latvijas valsts dibinātājiem, kas redzams arī vēsturiskajā 18. novembra foto. Vērtīgas lietiskās un dokumentālās liecības mums solījusies gādāt arī Gustava Zemgala ģimene, par ko pateicība Mārtiņam Andersonam. Piebildīšu, ka arī šodienas liecības ir ļoti svarīgas. Kas tikai nenonāk muzejā, lai taptu saglabāts rītdienai, tostarp kovida maskas un vakcīnu pudelītes, tiklab kā plakāti, afišas, sarīkojumu programmas un foto! Citkārt mazs vēstījums uz papīra lapiņas vēsturniekam ir vērtīgāks par kārtējo atsūtīto ordeni vai gredzenu. Tāpēc aicinu – lūdzu, stītiēt, bet arī uzticieties vēsturnieku vērtējumam par muzejam piedāvāto (citādi mūsu plaukti ielūzīs!). Bet galvenais – neizmest un piedāvāt. Sazinieties ar mums: Latvijas Nacionālais vēstures muzejs, Pulka iela 8, Rīga, LV-1007, muzejs@lnvm.lv, www.lnvm.lv

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

Aicinām piedalīties!

Eseju konkurss jauniešiem par Gustava Zemgala un viņa laikabiedru devumu Latvijai

Valsts prezidents Gustavs Zemgals (1871-1939) un viņa laikabiedri vairākas desmitgades pirms Latvijas valsts nodibināšanas aktīvi veicināja latviešu sabiedrisko dzīvi un kultūru. Kopīgu ideālu vadīta, šī latviešu sabiedrisko darbinieku paaudze arī pasludināja Latvijas Republiku, spēja iedvesmot sabiedrību tās aizstāvēšanai un sekmīgai veidošanai. Lai mūsdienu skolu jauniešos veicinātu interesi par Valsts prezidentu Gustavu Zemgalu un viņa laikabiedriem, aicinātu domāt par vērtībām, ko tie sava mūža laikā aizstāvēja un apliecināja, Gustava Zemgala 150. jubilejas gadā tiek izsludināts **eseju konkurss “Gustavs Zemgals un laikabiedri: vēsturiskais devums un vērtības nākotnei” ar balvu fondu 1000 EUR apmērā.**

Konkursā individuāli aicināti piedalīties Latvijas vispārīglokojošo un speciālo mācību iestāžu 9. līdz 12. klašu skolēni, un profesionālo izglītības iestāžu 1. līdz 4. kursu audzēkņi, kā arī atbilstoša izglītības posma diasporas latviešu skolēni. Katrs konkursa dalībnieks var iesniegt vienu darbu

1000-1800 vārdu apjomā, kas veidots kā argumentēts pārspriedums. **Darbu iesniegšanas termiņš – 2022. gada 31. janvāris.**

Konkursa patrons ir Gustava Zemgala ģimene, bet organizatori – Latvijas Universitātes fonds un Latvijas Nacionālais vēstures muzejs.

Darbus vērtēs **Toms Ķikuts, Laila Kundziņa**, Latvijas Universitātes fonda izpilddirektore; Ēriks Jēkabsons, LU Vēstures un filozofijas fakultātes profesors; Roberts Ķipurs, Vēstures un sociālo zinību skolotāju biedrības valdes loceklis; Astrīda Burbicka, LNVM Izglītības un komunikācijas departamenta vadītāja.

Eseju konkursa rezultāti tiks paziņoti līdz 2022. gada 28. februārim LNVM tīmekļvietnē www.lnvm.lv. Ar 1., 2. un 3. vietas ieguvējiem LNVM sazināsies personīgi.

Ja epidemioloģiskā situācija būs droša, 2022. gada maijā LNVM rīkos klātienē pasākumu visiem eseju konkursa dalībniekiem.

Informācija atrodama mājaslapā www.lnvm.lv

TRIMDAS PERSONĪBU PAŠPORTRETI

BAIBA BIČOLE

Bija īstens ziedu laiks, es pati vienīgā palīgos savai pasaulē laidējai. Laiks – 1931. gada 29. maijs Rīgā. Es, pirmdzimta, Gundega un Laila jaunākās māsas. Agrā bērnībā Pārdaugavā – dziļi sniegi mazām kājām, gaŗas pieneņes pavasaros, nama dārzā ogas un āboli, gājieni uz māmiņas brāļa dārzniecības puķu orgānijām. Bieži braucām arī Daugavai pāri – tur brīnumu un satraukumu pilnas operu izrādes, grāmatu veikali, zvēru dārzs ar Ķīšezeru svētdienu priekiem – mīļā pilsēta. Ļoti man patīk dziedāt un dejot – tā, četru gadu vecumā aizvesta pirmoreiz uz baleta izrādi operā, atceros sevi izraujamies māmiņai no rokām un skrienam uz skatuves pusi ar saucieni: “Es ar’ gribu dejot, es ar’ gribu dejot!” Esmu patstāvīga un arī iespītīga – mana pirmā slīkšana, sekas māmiņas rokas noraidīšanai, šķērsojot laipu pār dziļu, saltu ūdeni; tad vēl atceros, izlecu no vēl ejoša autobusa par ātru ārā, lai tikai varētu darīt to pati, ne māmiņas vadīta – kad nu redzu autobusu braucam projām, asaras birtin birst, jožu nopakaļis; kādas kundzes, rokassomiņas vicinādamas, skrien autobusam priekšā un kliez: “Šofer, bērns, šofer, bērns!”

Dzīvokli grāmatu pilnas visas malas, bieži tur grozās tēva un mātes baltu filoloģijas studiju biedri “ramaviēši” – Kārlis Draviņš, Kārlis Plukšs, Krišjānis Ancītis, Oskars Freimanis un citi,

kas aprunājās arī ar mazajiem meitēniem. Tēvs allaž ieradies savu skolnieku darbu kalnos vai citās rakstu un sabiedriskās izdarībās aizņemts, istā audzinātāja māmiņa. Gan atminos arī viņu sēžam ar rakstāmo – dzejoļi, recenzijas, korrektūras, saule apmirdz viņas pieliekto galvu un tintes pudeli uz galda. Jau pirms piektās dzimšanas dienas pati sarotaļājos ar burtiem, abēci dabūju redzēt tikai vēlāk, mātai mācoties lasīt. No tā laika vismīļākā dāvana grāmata, pirmā lasāmviela latviešu tautasdzies-

mas. Rakstīšana izraisās pati no sevis, it kā tā jau vajadzētu būt, ka lasītājs arī raksta, – visos manos rakstu lēcienos un klupeņos mīlestībā noraudzījies māmiņa, tēvs tā paslepen, nemācīdams, tik smaidā pamudinādam. – Agrās bērnības vasaras sākas ar gaŗiem, gaŗiem braucieniem. Ar Krustpils ātrvilcienu ceļš pie tēva vecākiem Biržu pagasta Biķerniekos, kur viņi saimnieki. Sagaida vectēvs ar vijoli un jokiem, vecmāmiņa ar milzu bļodu cukurotu zemeņu. – Ar Berlīnes ātrvilcienu braucam

pie māmiņas radiem Jelgavas aprīņķī. Aiz Jelgavas – zemeņu meži, kur māmiņas dziesmas viegli skrien, mēs kā ieviņas upes līcītī, pārkonu sacelšanās Zemgales līdzenumā...

1941. gadā – it kā uz laiku tikai – ar visu iedzīvi pārceļamies uz Birziem pie vectēva un vecmāmiņas. Tas laiks iesūcas manī ar visām zemes smaržām un norisēm mūžam dziļi. Ziemas skolas gaitām izbeidzoties, esmu i ganu meita, i siena grābēja, labības vedēja, govju slaucēja, un – “grāmatu tārpis”, kā mani saukā. Reiz gan izlavos cukurbiešu ravēšanai, palienot zem jāņogu krūmiem ar *Daugavas* žurnālu kaudzi klēpī.

1944. gada vasara bēgļu pajūgos čigāniska. Jumtam dažreiz egļu zari, mīkstumam bieži vien siena klājs. Mums, bērniem, tirā izpriece. No jūlija līdz novembrim tā braucot, apskatīta laba daļa Vidzemes un Kurzemes, redzētas daudzas ipatas latviešu lauku mājas un to ļaudis. Mana dzīvā un skaistā Latvijas mācība! – Novembra tumsā aiz mums paliek Liepāja, Latvija, mans bērna laiks.

Vācijas gadi latviešu skolas gadi, daudz jauku atmiņu. Nebijis ceļojumu uz tās zemes vēsturiskajām pilsētām, pilsētiņām, Alpu kalniem, varētu likties, ka nemaz neesmu svešā zemē, jo allaž izgādijies dzīvot lielā latviešu kolonijā. Vietējās vācu pilsētiņas būtu varējušas vilināt

tikai ar kino izrādēm, nekas cits tur nenotiek. Pirms izceļot uz Ameriku, iznāk ilgāku laiku uzturēties Mīnchenē – tur daudz baudīts acīm, jo viss cits tajā laikā par dārgu. Savā dzimšanas dienā gan dabūju no vecākiem dāvanā biļeti uz “Aīdas” izrādi Mīnchenes operā, man tas kā ieiēšana krāšņā dārzā.

1950. gadā uz Ziemeļvētkiem esmu pirmoreiz Ņujorkā, gan tur nepaliekot. Gala mērķis Baltimora Merilendā. Darbs, vakaros mācības, naktī grāmatas, grības iet arī uz koncertiem, muzejiem, latviešu sanāksnām, tātāt aktīvi līdzdarbojoties, – beidzot sāk gaišā dienas laikā darbā ķēmi rādīties. Pirms pilna laika studiju uzsākšanas jāatvelk elpa. Tajā laikā uzsāku pāri soļošanu, iegūdam Ilmāra Rumpētera uzvārdu un savam gleznu priekam dzīvu nesēju. Ja pirms tam “Ulubelē” un “Rakstos” kādi nieki iespiesti, tad šis notikums mani pasprūdī istas pantu gāzmas. Bet tas jau tikai iejavs, līdz maizes cepšanai nemaz netieku, atskrienot mazajam Arvilam, pēc uzsākot strādāt, balstot Ilmāra mākslas studijas. – Ap 1958. gadu, ļāvusies jauniem paliem, par jaunu satvēros ar rakstāmo. Tā pastarpām Arvila, Rītas un Arta audzināšanai radušies arī dzejoļi. Ir bijis jāraksta, bet – tikdaudz vēl neapzinātu ceļu, krāsu un skaņu! Vārbūt par šodienu varēs runāt rīt.

DZIDRA ZEBERIŅA

Kad biju tāda izstīdzējusi meitene, zināju, ka reiz šīs brīdis pienāks: būs jāraksta autobiogrāfija.

Toreiz biju pārliecināta, ka no manis iznāks liela rakstniece, un uztrauca tikai tas, ka, citu rakstnieku biografijas lasot, šķita, ka šie briesmīgi skolās gājuši – draudzes, aprīņķa, pagasta un nez kādās vēl. Kā tas izskatīsies, ka man viena pati skola – Franču licejs? Nelīdzēja arī, ka tai pašā licejā mācījos ilgi un pamatīgi, kādu gadiņu pa virsu. Mācīties nepatika nemaz, tikai grāmatas lasīt. Beidzot tomēr vienu gadu gāju, gatavības apliecību dabūju itin glītu ģimnazijā, kas pārmaiņas gados bija nodēvēta par 5. Rīgas Valsts ģimnaziju.

Licejs bija laba skola ar ļoti nacionālu audzināšanu un augstām prasībām, bet otra skola paliks jaukā atmiņā, jo tai skolā ļoti cienīja mākslu.

Vēlāk sev par pārsteigumu studēju Pinebergā, tad Mīnsteres universitatē, galvenokārt psiholoģiju. Tai laikā apprecējos ar Modri Zeberīņu, un pirms izceļošanas studijas bija jāpārtrauc, jo piedzima meita Dace.

Atcerējos, ka man pašai arī bija jāpiedzimst. Parasti saka, ka piedzimst tadā un tadā ģimenē, kaut piedzimu slimnīcā 1923. gada 3. februārī. Lai jau būtu, piedzimu tirgotāja un, kā mēdz

teikt – namsaimnieka Friča Nāruna ģimenē.

Mana krustmāte, tēva vecākā māsa, bija liela grāmatu lasītāja, un viņas rokassoma allaž bija pilna ar dzejoļiem, kas izgriezti no avīzēm. No viņas man interese par literatūru un dzeju. Ģimnazijas gados zināju simtiem dzejoļu no galvas, katrai jūtu noskaņai bija piemērots dzejolis, ko tad varētu skaitīt klusi vai skaļi, skumjos brīžos bieži apraudādāmās.

Pati tomēr neviena dzejoļa nesmu uzrakstījusi un mazliet skaišos, ja mani dēvē par dzejnieci.

Šo to rakstīt sāku jau agri un atceros, ka, Fantomasa kriminālsēriju un Vollesu salasījusies, sarakstīju tādu kā noziedznieku arodbiedrības žurnālu, kur visa darbība notika Amerikā. Devu skolas biedriem par diviem santīmiem (kā jau tirgotāja meita!) lasīt, bet šie negribēja, jo nevarēja manu rokkrakstu salasīt. Ja nebūtu rakstāmāšīnu, droši vien neviens mans stāsts nebūtu iespiests vēl tagad.

Astoņu gadu vecumā iznāca izsmiekls un nepatīkšanas citāda veida rakstu dēļ – biju sarakstījusi mīlestības vēstules kādam zēnam manā klasē. Nekad nedomāju tās nosūtīt, bet to mans brālis Laimons, trīsarpus gadus vecāks, nevarēja saprast un “iz-

palīdzēdams” vēstules nogādāja līdz tam slepeni mīlētajam zēnam. Tas mani apkaunoja tā, ka pēc tam vēl ilgus gadus mīlēju tikai klusībā, kā to jau biju darījusi piecu gadu vecumā, kad trakoti mīlēju mūsu šoferi.

Mans pirmais iespīstais darbs parādījās pēdējos Jaņos Latvijā, Daugavas Vanagos, bija tāds ne īsti stāsts, ne tēlojums. Laikrakstam bija vēstulnieks, kur Aukuperons daudz uiesācēju pirmos kucēnus lingāja papīrkurvī, bet manu gabaliņu paslavēja, ak, to laimi! Neesmu uzzinājusi, kas tas Aukuperons bija.

Pirmo reizi lietoju pseudonimu Dzidra Dauda (Daudas bija mūsu mājas Siguldas pagastā, kur pavadīju bērnības un jaunības skaistākās vasaras).

Esmu vāja rēķinātāja, bet nav grūti saskaitīt manus darbus: Romāns “Ūpjī”, kopā ar Modri Zeberīņu.

“Viesības ar spokiem” – stāsti ar Modri Zeberīņa stāstiem un novelēm. Vēl citi gabali periodikā, tomēr ne pietiekami, lai ļautīni manu vārdu saistīt ar literatūru, nevis PAVĀRGRĀMATU...

Nu nekas. Savu rakstīšanu tagad vairs neņemu pārāk nopietni. Man pašas stāstiņi šķiet kā tāda zvirbuļa dziesma – kad nav nekā labāka, var papriecāties arī par čiepstīnu, bet zvirbulis pats

droši vien varētu tīri labi iztikt, to troksni netaisījis.

Šobrīd man patīk dzīvi dzīvot, ne aprakstīt. Vārbūt kādreiz tas mainīsies, vārbūt arī ne.

Bohēmiete neesmu. Nedzeŗu nemaz, man labāk patīk apreibt no valša. Pīsmēķētās telpās dažreiz topu slīma, tad jābēg no cilvēkiem, kaut man patīk cilvēkus vērot, sevišķi ipatņus.

Mīlu dabu, nīkstu, ja man nav zemes, kur rušīnāties, un esmu pilnīgi traka uz puķēm. Dzīvnieki zin, ka var mani apcēlt. Šo zīemu baroju astoņus paklīdušus kaķus. Kādreiz biju draugos ar vāverēm. Dzīvniekos, tāpat kā cilvēkos, tik atklāt atšķīrīgas raksturu ipašības.

Vārit un cept man patīk tādēļ, ka tas ir radošs darbs. Tikai sievietes bez izdomas – un bez drosmes – domā, ka tas ir “prasts”, viņām nepīemērots darbs.

Kad gāju skolā, nesu mājā piecniekus, bet maz citu atzīmjū, māte brīnījās, kas no manis iznākšot. Man šķiet, ka viņa brīnās vēl tagad. Ja kaut ko daru, tad daru to vai nu ļoti labi, vai briesmīgi slikti. Tāpat izjūtās – vai nu kaut kas patīk ļoti vai riebjas; mīlu vai nīstu.

Vairāk par visu man riebjas meli, nepatīpība cilvēku attīeksmēs un izlīkšanās. Neciešu arī mākslīgas puķes.

Biogrāfijā būtu jāmin nodarbošanās. Esmu Amerikā strādājusi veikalā, tad birojā. Gāju moderno deju skolotāju kursus, bet atrādu, ka ēdnīcas vadītājas darbs ir labāk atalgots, kaut nēģerus izīkot nav viegli. Pirms šī darba ķēros, beidzu viesnicu darbinieku neklātienes kursus.

Vai nu man trūkst latviska darba tikuma, jeb neesmu atrādusi darbu, kam varētu pilnīgi pilnīgi nodoties – cik esmu strādājusi, darīju to tikai tādēļ, ka vajadzēja pelnīt iztīku.

Ja bērnībā uztraucos, ka nevarēs minēt pietiekami daudz skolu, tad par vārdu trūkumu nebūtu jābēdējas. Vispīrms biju Nārūna, tad Zeberīņa, nu pri-vātājā dzīvē esmu *Damerel*.

Par savu Latviju mēs lemjam paši – tas ir pāri visam

Dzintars Dreiberģis filmas “Dvēseļu putenis”, režisors, Kokneses fonda padomes loceklis

“Ar draugiem pirms vairākiem gadiem ieviesām tradīciju – 18. novembra vakarā mēs pulcējamies svētku vakariņās, kuŗu laikā katram ir jāceļas kājās, jāsaka tosts par Latviju un jāizstāsta, kas paliekošs gada laikā ir paveikts Latvijai. Kas ir darīts tāds, lai Latvija būtu arvien labāka savai ģimenei un bērniem, visai sabiedrībai.

Pašlaik mēs dzīvojam sarežģītā laikā, daudzi esam noguruši no pandēmijas, iespējams, neapmierināti ar kādiem valdības lēmumiem, tomēr Valsts svētki ir tas brīdis, kad novērtēt, ka Latvija aug un attīstās, ka mēs esam brīvi un savā valstī varam runāt savā valodā. Par savu Latviju mēs lemjam paši, un tas tomēr ir pāri visam. Tā ir arī mana brīvība – lielā iespēja pašam augt, pieņemt savus lēmumus un veidot savu valsti tādu, kādu es vēlos.

Esmu runājis ar cilvēkiem, kuŗi, būdami 40 gadnieki, savā dzīvē nostabilizējušies, izveidojuši ģimenes, savulaik devās uz barikādēm – aizstāvēt Latviju. Ar laika distanci, kad zinām, kā šis laiks beidzās, varētu domāt, ka tas varbūt nebija nekas īpašs, taču tobrīd tiem, kuŗi devās sargāt mūsu valsti barikādēs, tā bija došanās nezināmā. Varēja draudēt jebkas – no Sibīrijas līdz pat lodei. Tomēr šie cilvēki tajā brīdī zināja, ka Latvija ir svarīga

un savas valsts dēļ ir vērts pacīnīties.

Man Latvija sāp mūsu nenovērtētajās un nedaudz aizmirstajās saknēs. Ir tik daudz cilvēku, kuŗi cēlušies, gājuši un darījuši, lai mums būtu sava valsts. Viņu stāsti ir jāstāsta, tas ir arī mans profesionālais pienākums, ko ceru īstenot.

Tāpat domāju, ka ir laiks latviešiem ieviest vēl vienu tradīciju – pirms Latvijas svētkiem aizbraukt uz Likteņdārzu. Iedvesmai un pārdomām par Latviju.”

Sandra Kalniete, Eiroparlamenta deputāte, Kokneses fonda valdes priekšsēde.

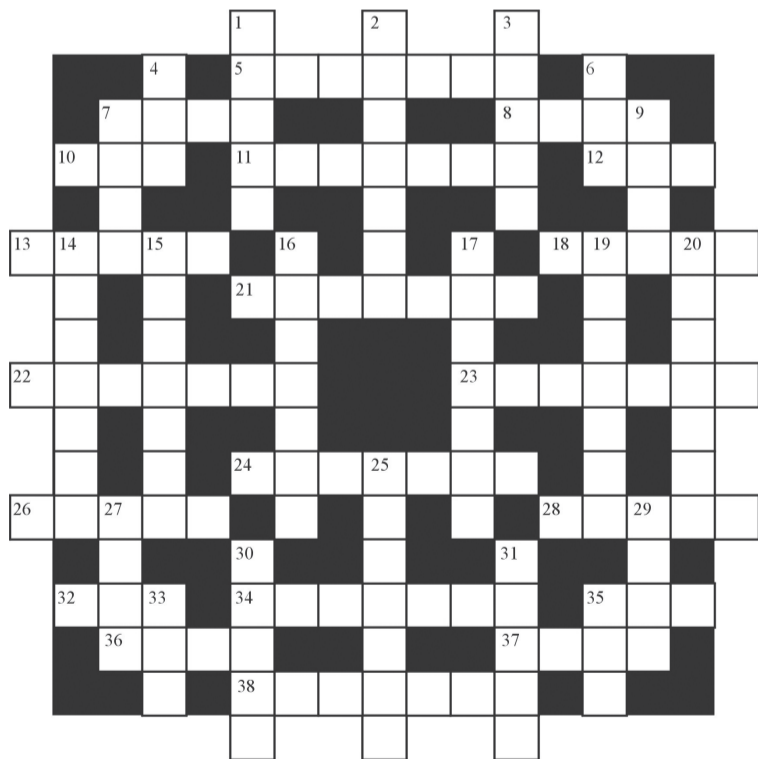
“Šajās svētku dienās no sirds vēlos, lai tās plaisas, ko mūsu tautā iezīmējusi pandēmija, sašķeļot mūs skeptiķos, pragma-

tiķos utt., utjpr., ātrāk izzustu un lai mēs atkal kļūtu par tautu, kas atrod kopīgu valodu un kas par lielāko vērtību uzskata to, ka mums ir sava nacionāla valsts!?”

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Līmeniski. 5. Neliela liriska dziesma. 7. Masas mērvienība angļu mēru sistēmā. 8. Plaša mēroga gadatirgus. 10. Treniņciņa boksa, paukošanā. 11. Darīt zināmu mutvārdiem. 12. Papagaiļu dzimtas putns. 13. Jūrmalas pilsētas daļa. 18. Ainas. 21. Stājgrafikas darbs. 22. No maltiem produktiem gatavots ēdiens. 23. Itāliešu gleznotājs, arhitekts (1483-1520). 24. Brīvslidojuma

figūra daiļslidošanā. 26. Kaŗa dievs seno romiešu mitoloģijā. 28. Kuŗu piestātnes. 32. Saliktu vārdu sastāvdaļa ar nozīmi “bijušais”. 34. Ierīce savērpto pavedienu notīšanai no vārpstas. 35. R. Ezera romāns. 36. Koloidāli šķīdumi. 37. Donavas pieteka. 38. Apdzīvota vieta Augšdaugavas novadā.

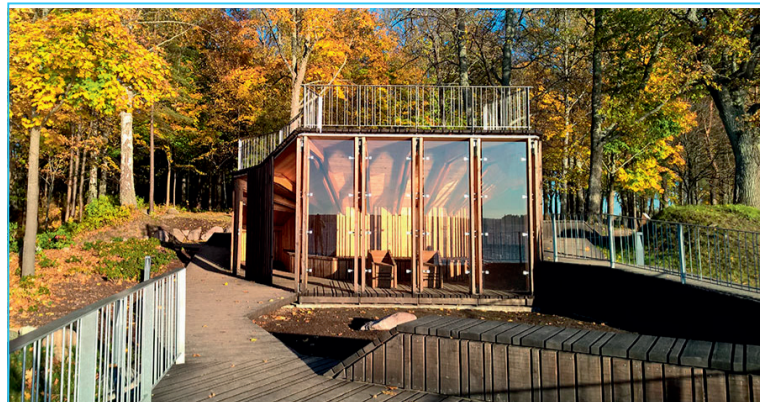
Stateniski 1. Periodiskie iespieddarbi. 2. Marijampoles ag-

rākais nosaukums. 3. Apdzīvota vieta Saldus novadā. 4. Starptautiska organizācija (abrev.). 6. Amazones pieteka. 7. Apdzīvota vieta Ventspils novadā. 9. Strinkšķināmais stīgu mūzikas instruments. 14. Atalgojums. 15. Augstskolas vadītājs. 16. Organiskās skābes atvasinājums. 17. Izklaidējoša rakstura skatuves darbs. 19. Monarcha tituls. 20. Apdzīvota vieta Kuldīgas novadā. 25. Apģērbs. 27. Priekšmets, kas paredzēts kāda darba veikšanai. 29. Šaurs, iestaigāts ceļš. 30. Siena, kas atrodas virs celtnes galvenās dzegas. 31. No komētām izplūstošo gāzu veidojumi. 33. Briesmu signāls. 35. Mechanisma sastāvdaļa.

Krustvārdu mīklas (Nr. 43) atrisinājums

Līmeniski. 4. Periskops. 7. Kriķi. 8. Indra. 9. Regālijas. 10. Galete. 11. Ass. 13. Bazuka. 18. Vaidava. 21. Pepino. 23. Aksels. 24. Degā. 25. Utis. 26. Āfrika. 28. Obrēta. 29. Blīdene. 34. Baumas. 35. Isa. 37. Kumiss. 38. Ietiepīga. 39. Skals. 40. Vilma. 41. Abitūrija.

Stateniski. 1. Tirāna. 2. Skaits. 3. Brigas. 4. Pirita. 5. Sislas. 6. Franko. 12. Sedi. 14. Gaigala. 15. Svitene. 16. Seifs. 17. Pīlis. 19. Istra. 20. Elite. 22. Oda. 23. Aso. 27. Ūdrs. 30. Batika. 31. Kadisa. 32. Rucava. 33. Islams. 35. “Idiots”. 36. Ampērs.

Uz salas Daugavā pie Kokneses top Likteņdārzs – gaišas atceres vieta, kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un dzimtas Likteņdārzs, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ. Likteņdārzs top kopdarbībā un par ziedojumiem, tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus. Mūsu nākamais lielais kopdarbs – uzcelt Saieta namu! **Palīdz! Ziedo!**

Nodibinājums “Kokneses fonds”
Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

Ziedojumiem EUR:

AS “Citadele banka”
Konts: LV94PARX0015211160001
SWIFT: PARXLV22

Starpniekbanka ziedojumiem USD:

USA CITIBANK, N.A., NEW YORK
Konts: 36392149
SWIFT/BIC: CITIUS33

Vairāk informācijas www.likteņdarzs.lv

Lāčplēšu diena Cēsīs

SANITA KITAJEVA,
Latvijas Nacionālās bibliotēkas
Atbalsta biedrība

Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Atbalsta biedrības lasīšanas veicināšanas projekts "Grāmatu starts" pirmo reizi noticis ārpus Latvijas robežām. Šoruden uz "Grāmatu starta" pasākumu jeb Pūčulēnu skolas nodarbību bērnu un ģimenes aicināja Londonas latviešu bibliotēka. Lasīšanas programma Londonā notiek tāpat kā bibliotēkās Latvijā – bērni iepazīst bibliotēku, kopīgi lasa un radoši darbojas. Katrs dalībnieks saņem "Grāmatu starta" komplektu – pirmo lasāmgrāmatiņu, mugursomiņu, rotaļlietu un brošūru par lasīšanu vecākiem. "Grāmatu starts" Lon-

donā organizēts, pateicoties LNB Atbalsta biedrības Uzticības padomes locekļiem, uzņēmējai Irīnai Pigoznei un Londonas latviešu bibliotēkas vadītājas Solvitas Jaunkampes atsaucībai.

Londonas latviešu bibliotēkas vadītāja Solvita Jaunkampe: "Pirmā Pūčulēnu skolas nodarbība Londonā aizvadīta veiksmīgi! Pasākums notika Londonas latviešu bibliotēkā programmas "Grāmatu starts" ietvaros sadarbībā ar LNB Atbalsta biedrību. Bērniem bija iespēja iepazīties ar bibliotēku un iesaistīties "Bērnu un jauniešu žūrijas

Irīna Pigozne

2021" grāmatu vērtēšanā. Sekoja jautra un radoša darbošanās ar sarunām, spēlēm un dziesmām. Nodarbības beigās bērniem bija jāatrod starp bibliotēkas grāmatām paslēptās dāvaniņas, ko sagādāja LNB Atbalsta biedrība. Paldies visiem, kas bija atnākuši un rosīgi piedalījās! Īpašs paldies LNB Atbalsta biedrības pārstāvei Irīnai Pigoznei, LNPL izglītības fondam un Mairai Vildei! Pūčulēnu skola Londonā turpinās darboties!"

Ārpus Latvijas robežām lasīšanas veicināšanas programma "Grāmatu starts" iegūst jaunu vērtību – palīdz popularizēt latviešu literatūru, kultūru un valodu. LNB Atbalsta biedrība cer, ka Londonas latviešu bibliotēkas piemērs iedvesmos latviešu organizācijas citur pasaulē. Ja vēlaties uzsākt "Grāmatu startu", aicinām sazināties ar LNB Atbalsta biedrību, rakstot gaisma@gaisma.lv.

Lasīšanas veicināšanas programma "Grāmatu starts" paredzēta 3-4 gadus veciem bērniem un viņu vecākiem, lai radītu interesi par aizraujošo grāmatu pasauli un bibliotēku kā interesantu vietu, kur izzināt pasauli. "Grāmatu starts" rosina bērns lasītprīeku un stiprina lasīšanas tradīciju ģimenēs. Programmu izveidojis LNB Bērnu literatūras centrs, īsteno – LNB Atbalsta biedrība.

"Grāmatu starts" var notikt tikai ar ziedotāju atbalstu. Katrs ziedojums palīdz programmā iesaistīt vairāk bibliotēku un dalībnieku. "Grāmatu startam" ziedot iespējams labdarības portālā Ziedot.lv. Meklējiet to starp "Cilvēkos ir spēks" projektiem.

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSĻUDINĀJUMIEM:
● 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU ĻUDINĀJUMS:
● NB! 60 eiro

Pasta adrese:

Gertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Gertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P,O: 9-17, Pk: 9-13)
Tāl. (redakcijā) +371 67326761,
+371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

- Brīvās Latvijas digitālo versiju varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.
- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
 - par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
 - 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur Brīvās Latvijas mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.
Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem Brīvās Latvijas lasītājiem, kuri tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Dāvanā *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
nr.: LV80UNLA0050016243516,
ar piezīmi BL

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.
Latviešu organizāciju un **privātie sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejiņā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komerčiālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības Laiks-BL kontā –
SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

Laikraksts

BRĪVĀ LATVIJA

JOPROJĀM INFORMĒ, IZGLĪTO, IZKLAIDĒ

Pasūtīniet digitālo laikrakstu ŠEIT:

www.brivalatvija.lv/abone-interneta

vai maksājiet bankā SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,

Konta nr.: LV80UNLA0050016243516

ar piezīmi "BL abon" un norādot vārdu, uzvārdu, e-pastu un mājas adresi

Ik nedēļu izlasīsiet Jums svarīgu informāciju labā latviešu valodā.

Abonementa maksa:

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

Par reklāmu un sludinājumiem sazinieties ar redakciju

Rīgā, Gertrūdes ielā 27, LV-1011,

e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv,

tāl.: +371 67326761 vai +371 29439423

Jaunākā informācija sociālajos tīklos:

www.facebook.com/brivalatvija

www.twitter.com/briva_latvija

Mājaslapa: www.brivalatvija.lv

Latvijas Valsts svētkos
visus tautiešu sveic

MATĪSS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM

ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Vaļņu iela 3, Rīga, LV-1050

matiss@sk-legal.com

+371 28390346

SPORTS

SPORTS

DĀMU BASKETBOLĀ
LATVIJA-IZRAĒLA 62:56

Latvijas sievietes basketbola izlase pirmajā 2023. gada Eiropas čempionāta kvalifikācijas turnīra spēlē pēc neveiksmīgas pirmās ceturtdaļas tomēr spēja izcīnīt uzvaru.

Anete Šteinberga (ar bumbu)

Latvijas valsts vienība ar rezultātu 62:56 (6:20, 24:12, 20:12, 12:12) pārspēja Izraēlas basketbolistes. Latvijas izlasē *double-double*, gūstot 24 punktus un izcīnot 11 atlēkušās bumbas, sakrāja Anete Šteinberga, bet 18 punktus un piecas rezultatīvas piespēles pievienoja Elīna Babkina. Kitija Laksa guva 16 punktus. Interesanti, ka Latvijas komandas labā punktus guva tikai piecas spēlētājas. Mājinieču komandā ar 16 punktiem izcēlās Jardenā Garzona, bet Idēna Rotberga guva 11 punktus.

LATVIJA – ZVIEDRIJA 89:70

Latvijas sievietes basketbola izlase Eiropas čempionāta kvalifikācijas turnīra otrajā spēlē savā laukumā ar rezultātu 89:70 (22:21, 25:18, 23:21, 19:10) uzvarēja Zviedriju. Latvietes atslasi nākamajam čempionātam sākušas ar divām uzvarām divās spēlēs. Ar 34 punktiem, 13 atlēkušajām bumbām un četrām pārtvertām bumbām izcēlās Anete Šteinberga, kuŗa laboja Elīnai Babkinai piederošo rezultativitātes rekordu vienā spēlē.

Elīna Babkina: "Es nebiju vainīga..."

Savukārt Babkina ar 12 rezultatīvām piespēlēm atkārtoja Latvijas izlases rekordu, savam sniegumam pievienodama arī sešus punktus. Vēl 16 punktus guva Aija Jurjāne, 15 punkti bija Ievai Pulverei, bet 14 punktus guva Kitija Laksa. Latvijas basketbolistes šajā spēlē realizēja deviņus no 21 tālmetiena. Laksa realizēja visus savus četrus "trejačus", bet Pulvere bija nekļūdīga visos trīs piegājienos aiz perimetra.

PASEČNIKS KARJĒRU
TURPINĀS SPĀNIJĀ

Latviešu centra spēlētājs Anžejs Pasečņiks (*attēlā*) pievienojies Spānijas basketbola līgas (ACB) klubam Seviljas *Real Betis*, kuŗu pārstāv viņa kādreizējā koman-

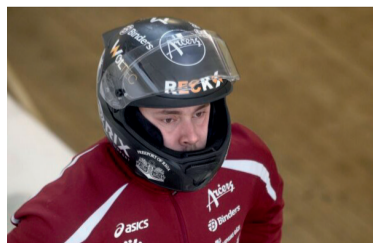

das biedra Dāvja Bertāna brālīš Dairis. Līgums ar 25 gadus veco basketbolistu noslēgts līdz šīs sezonas beigām, bet, kā ziņo Pasečņika aģents Artūrs Kalnītis, to iespējams pārtraukt, ja spēlētājs saņem piedāvājumu no Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) vai ULEB Eirolīgas vienībām. Pasečņikam šī būs atgriešanās ACB, kur viņš savulaik pārstāvēja Grankanārijas *Herbalife* komandu. Pasečņiks līdz šim bija bez kluba. Šovasar viņš NBA Vasaras līgā Ņūorleānas *Pelicans* sastāvā piecās spēlēs caurmērā guva 7,2 punktus un izcīnīja 4,8 atlēkušās bumbas. Janvāra vidū līgumu ar Pasečņiku lauza NBA klubs Vašingtonas *Wizards*. Pasečņiks NBA debitēja 2019./2020. gada sezonā, 27 spēlēs laukumā pavadot vidēji 16 minūtes, kuŗu laikā guva 5,8 punktus un izcīnīja 4,0 atlēkušās bumbas. Savukārt aizvadītajā sezonā Latvijas basketbolistam aktīvā tikai viena spēle *Wizards* rindās ar sešās minūtēs vienu izcīnītu atlēkušo bumbu un rezultatīvu piespēli. Latvijas izlasē Pasečņiks 14 spēlēs guvis vidēji 8,0 punktus un izcīnījis 4,1 atlēkušo bumbu.

LATVIJAS BOBSLEJA
EKIPĀŽAS EIROPAS KAUSA
SACENSĪBĀS

Latvijas bobsleja pilots Emīls Cipulis ar stūmēju Ivo Danu Kleinbergu Lillehammerē notiekošajās Eiropas kausa sacensībās bobsleja divniekiem izcīnīja ceturto vietu, bet pilota Dāvja Kaufmaņa un stūmēja Edgara Nemmes ekipāža ierindojās sestajā pozīcijā. Divu braucieniu summā ātrākā bija čehu pilota Adama Dobeša ekipāža, kurai Cipuļa divnieks piekāpās 0,31 sekundi, bet Kaufmaņa 39 sekundes simtdaļas. Otro vietu izcīnīja Šveices divnieks ar pilotu Sedriku Folladoru, piekāpjoties uzvarētājiem 0,17 sekundes, savukārt labāko trijnieku noslēdza Šveices pilots Mihaels Konens, atpaliekot par 26 sekundēm simtdaļām. Abos braucienos ātrāko startu uzrādīja Cipuļa ekipāža. Kaufmaņa divnieks pirmajā braucienā startā uzrādīja tādu pašu laiku kā otrs Latvijas divnieks, bet otrajā braucienā sasniedza trešo labāko laiku.

*Latvijas bobsleja pilots Dāvis Kaufmanis ar stūmēju Lauri Kaufmani Lillehammerē notiekošajās Eiropas kausa sacensībās bobsleja divniekiem ierindojās deviņtajā vietā.

Dāvis Kaufmanis

LATVIJAS HOKEJISTI
PĀRBAUDA SPĒKUS

Latvija – Norvēģija 3:0. Latvijas hokeja izlase Dānijā piedalījās pārbaudes turnīrā. Šajā turnīrā galvenajam trenerim Harijam Vitoliņam asistēja Artis Ābols, Viktors Ignatjevs un Juris Klodāns. Par fizisko sagatavotību rūpējās Ēriks Visockis, bet video trenera

pienākumus pildīja Pēteris Groms.

Pirmajā spēlē mūsu hokejisti ar 3:0 (2:0, 0:0, 1:0) pārspēja Norvēģijas valsts vienību. 16 sekundes pēc spēles sākuma pirmos vārtus Latvijas izlasei labā guva Rūdolfs Polcs, kuŗš pēc Oskara Batņas piespēles to veiksmīgi raidīja vārtos no tuvas distances. Pirmās trešdaļas turpinājumā skaitlisko vairākumu izdevās izmantot Denisam Smirnovam, panākot 2:0. Noslēdzošās trešdaļas ievadā Norvēģija tika pie noraidījuma, dodot iespēju latviešiem spēlēt vairākumā. Šajā vairākumā Latvijas hokejisti vairāk laika pavadīja uzbrukumā un pēc Denisa Smirnova un Patrika Ozola piespēlēm ripu vārtos raidīja Renārs Krastenbergs, panākot 3:0.

Renārs Krastenbergs

Latvijas hokeja izlase otrajā pārbaudes spēlē ar rezultātu 1:5 (0:1, 1:3, 0:1) zaudēja turnīra saimniecei Dānijai. Vārtus Latvijas izlasei labā guva Emīls Ģeģeris.

*Latvijas U-20 hokeja izlase ar uzvaru sākusi Četru nāciju turnīru Jelgavā. Latvijas hokejisti ar 4:2 (1:0, 1:2, 2:0) pārspēja Dānijas U-20 izlasi.

NORVĒGIEM
LIELA VILŠANĀS

Norvēģija – Latvija 0:0. Tuvojas nobeigumam Pasaules futbola kausa izcīņas kvalifikācijas spēles. Latvijas vienībai bija atlikušas divas spēles: 13. novembrī pret Norvēģiju un 16. novembrī pret Gibraltāru.

Latvija FIFA rangā ieņem 136. vietu, bet Norvēģija ir 37. pozīcijā. 4. septembrī *Daugavas* stadionā notikušajā spēlē ar 2:0 uzvarēja norvēģi, vārtus guva uzlēcošā futbola zvaigzne Ērlings Holāns un Muhameds Eljunusi. Holāns patlaban dzied savainojumu un novembra spēlēs nepiedalīsies. 2022. gada Pasaules kausa kvalifikācijas cikla noslēdzošajās spēlēs Latvijai jāiziet bez vārtsarga Pāvela Šteinbora. Tāpat starp izsauktajiem spēlētājiem nav ilgstoši savainojumu ārstējošā pussarga Kristera Tobera, kā arī nav izsaukts Jānis Ikaunieks, kuŗš tikai nesen atgriezās laukumā kluba rindās.

Latvijas futbola izlase Oslo izcīnīja sesto punktu 2022. gada Pasaules kausa atlases turnīrā, spēlējot neizšķirti 0:0 ar Norvēģijas izlasi. Latvijas futbolisti spēles otrajā pusē ļoti reti spēja atstāt kādu uzbrukumumu, aizvien vairāk "iesēžoties" savā soda laukumā. Robertam Ozolam spēles 80. minūtē arī nācās vilkt bumbu ārā no saviem vārtiem, taču soģi pēc video atkārtojuma noskatīšanās lēma, ka precīzā sitienu autors Eljunusi bijis aizmugurē. Kompensācijas laiks ritēja astoņas minūtes, soģiem tajā ierēķinot laiku, kuru Latvijas izlases personāls pavadīja, sniedzot palīdzību vārt-

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

Rīgas evaņģēliskā draudze. Informācija par turpmākiem dievkalpojumiem: **18. novembrī** notiks tradicionālais Valsts svētku dievkalpojums (plānots 16). 2021. g. 28. novembrī plkst. 13. Kā vienmēr, varat sazināties ar draudzi: valde@redraudze.lv.

Dievkalpojums būs pieejams tiešsaistē mūsu pastāvīgajā Zoom saitē. Ja ir kādas aizlūgšanas vai arī kādi citi jautājumi, droši varat vērsties pie draudzes mācītājas Daces Balodes (dace.balode@yahoo.de). Kolekti lūdzu pārskaitīt kā ziedojumu draudzes kontā:

LV10HABA0551027207173.

Bērni ir aicināti piedalīties svētdienas skolā. Visi, kuriem ir Covid sertifikāti, ir laipni aicināti pulcēties pie kafijas galda pēc dievkalpojuma ar līdzīgu paņemtajiem cienastiem.

Ievērojot noteikumus, dievkalpojuma laikā izmantosim sejas maskas un ievērosim distanci. Ja

sargam Ozolam, kuŗš bija guvis savainojumu. Norvēģi uzbruka vētraiņi, bet allaž kaut kas patraucēja uzbrukuma noslēguma fazē. Spēle noslēdzās ar rezultātu 0:0, un Norvēģijas izlases pārstāvju sejas bija labi saskatāma milzu vilšanās. Mūsu vienības galvenais teneris Dainis Kazakevičs pēc šī panākuma: "Kad spēle beidzās, ienācu ģērtbuvē un teicu: "Parasti pēc šādām spēlēm neizceļ konkrētus spēlētājus, bet gan komandu, taču šoreiz vēlos izcelt tieši Robertu Ozolu." Viņa palikšana spēlē deva emocionālu pacēlumu. Kopumā šis gads mums ir liels mācību gads. Man ir vislielākais prieks par to, ka paši puīši notic sev, saviem spēkiem, ka viņi atdod visus spēkus laukumā. Jā, reizēm varbūt pietrūkst meistarības, bet man vislielāko gandarījumu sniedz tieši puīšu progress."

Norvēģijas futbolistiem šī, iespējams, kļūs par liktenīgo spēli, kuŗas dēļ viņi nekvalificēsies Pasaules kausa pamatturnīram. Latvijas izlase deviņās spēlēs sakrājusi sešus punktus un ieņem ceturto vietu sešu komandu konkurencē. Valsts vienība tagad atņēmusi punktus visām grupas komandām, izņemot Nīderlandes valsts vienībai. Valsts vienība ciklu noslēdza 16. novembrī, kad spēlēja ar Gibraltāru izbraukumā.

Vēl šajā grupā Nīderlandē izbraukumā spēlēja 2:2 (1:0) ar Melnkalni.

*Latvijas U-21 vīriešu futbola izlase Budapeštā cieta zaudējumu 2023. gada Eiropas čempionāta (EČ) kvalifikācijas turnīra spēlē. Latvijas jaunie futbolisti ar rezultātu 0:1 (0:0) zaudēja vienaužiem no Ungārijas.

OLIMPISKAJĀ BMX
FRĪSTAILĀ – AUGSTĀ
CETURTĀ VIETA

Ernests Zēbolds Maskavā izcīnīja ceturto vietu Eiropas čempionāta BMX frīstailā olimpiskā parka disciplīnas finālsacensībās, informē Latvijas Riteņbraukšanas federācija (LRF). Pēc iepriekš aizvadītajām Eiropas čempionāta BMX frīstailā pamatsacensībām tika noskaidroti tie 12 no kopumā

Sludinājumus un reklāmu laikrakstā iesniedz ērti arī no sava tālrunā!

PĒRK

PĒRKAM lauksaimniecības ZEMI Latvijā jebkādā stāvoklī, sākot no 5 ha un vairāk. Tāl. +371 29570026.

ir kādas šaubas par veselības stāvokli (iesnas, klepus, temperatūra) – saudzējiet sevi un piedalieties dievkalpojumā attālināti.

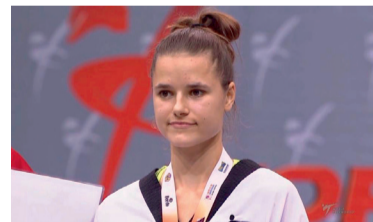
Visi ir mīļi aicināti un gaidīti!
Rīgas Evaņģēliskās draudzes valde

27 sportistiem, kuŗi kvalificējās finālsacensībām. Ar augsto piekto vietu kvalifikācijā finālā iekļuva viens no diviem Latvijas pārstāvējiem šajā čempionātā – Zēbolds. **Tomass Grinbergs** sasniedza 15. labāko punktu summu. Sportisti finālā savas programmas veica divas reizes, uz rampām cenšoties parādīt maksimāli labāko tehnisko sniegumu, par ko saņēma tiesnesu piešķirtos punktus. Katrs no braucējiem bija parūpējies par savu programmu, iekļaujot arī atmuģuriskos salto, dažādus flipus un citus trikus. Gala rezultātā tika vērtēts labākais no diviem braucējiem.

TEIKVONDO

Latvijas teikvondo cīkstone **Inese Tarvida** *Ecopen* turnīrā Parīzē izcīnīja sudraba medaļu.

Tarvida, kuŗa svara katēgorijā līdz 53 kilogramiem bija izsēta ar otro numuru, no pirmās kārtas bija brīva, bet otrajā viņa ar 24:1 uzveica Francijas sportisti Udu Aitu Uali. Ceturtdaļfinālā Latvijas sportiste ar 25:21 bija pārāka pār spānieti Almu Mariju Peresuparrado (7.), bet pusfinālā ar 15:7 tika uzvarēta vāciete Ela Aidina (6.). Finālā Tarvidai pretī stājās turnīrā ar piekto numuru izlikta meksikāniete Faviola Gvadalupe Villegasa-Mahorro, kuŗa bija pārāk ar 2:0.

Jolanta Tarvida, kuŗa sacensības svarā līdz 62 kilogramiem bija izlikta ar piekto numuru, tika līdz ceturtdaļfinālam, kur ar 6:12 zaudēja spānietei Honei Magdaleno.

P. Karlsons